

V o o r j a a r s n o t a D u i v e n 2 0 2 4

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	4
Financieel (totaal)overzicht	5
Programma 1 Bestuur	6
Programma 2 Maatschappij	17
Programma 3 Omgeving	31
Totalen	50
Bijlage 1: Voorstellen "Financieel gezond 2026"	53
Bijlage 2: Investeringskredieten	56
Bijlage 3 Wensenlijst	57

Samenvatting

Saldo voor Voorjaarsnota

	2024	2025	2026	2027	2028
Vastgesteld begrotingssaldo	93	1.913	-992	-1.760	-1.689
Structurele doorwerking Najaarsnota 2023	222	384	-8	543	543
Decembercirculaire 2023	-782				
Leges Omgevingswet	-95	-95	-95	-95	-95
Startpunt Voorjaarsnota 2024	-562	2.203	-1.095	-1.312	-1.241

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling resultaten 2024 - 2028

	2024	2025	2026	2027	2028
Startpunt Voorjaarsnota	-562	2.203	-1.095	-1.312	-1.241
Ontwikkelingen prog 1 Bestuur	156	-3.357	-1.312	-1.759	-2.403
Ontwikkelingen prog 2 Maatschappij	-3.482	-4.090	-4.521	-4.615	-4.810
Ontwikkelingen prog 3 Omgeving	-19	-10	-110	-310	-310
Begrotingsresultaat na Voorjaarsnota	-3.907	-5.255	-7.038	-7.955	-8.764

Bedragen x € 1.000

Door middel van een aantal dekkingsmaatregelen uit het project "Duiven financieel gezond" verbeteren de saldi in de verschillende jaren:

	2024	2025	2026	2027	2028
Begrotingsresultaat na Voorjaarsnota	-3.907	-5.255	-7.038	-7.955	-8.764
Dekkingsmaatregelen incidenteel	0	772	308	300	300
Maatregelen categorie A	0	3.271	1.654	1.654	1.624
Saldo na Voorjaarsnota	-3.907	-1.212	-5.075	-6.041	-6.840
Overige oplossingen:					
Maatregelen categorie B	0	821	967	987	973
Maatregelen categorie C	0	787	843	843	843
Extra OZB stijging 20%	0	1.300	1.300	1.300	1.300

Bedragen x € 1.000

Op dit moment is nog niet bekend welke gevolgen de meicirculaire 2023 exact gaat hebben. Naar aanleiding van de presentatie van de Voorjaarsnota van het Rijk is al wel een aannname gedaan. Bovendien worden in de maanden juni/juli de inkomsten nog geactualiseerd. Deze zaken gaan nog voor een wijziging van het saldo zorgdragen.

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2024. Deze Voorjaarsnota schetst een beeld van de ontwikkelingen in de gemeente Duiven. Welke externe ontwikkelingen komen er op ons af, wat is het beschikbare budget en op welke wijze willen en kunnen we dit budget inzetten? De Voorjaarsnota geeft koers en richting voor de komende jaren. De keuzes die met het vaststellen van deze nota worden gemaakt vormen de basis voor de meerjarenbegroting 2025-2028 die in het najaar door de gemeenteraad wordt behandeld.

Het streven om in deze nota te komen tot een sluitende begroting voor 2025 is zeer ingewikkeld. Wat heeft prioriteit, wat is van groot belang voor het verder werken aan onze opgaven. Het college legt u een Voorjaarsnota voor die niet sluitend is. Het college van gemeente Duiven wil een financieel duurzaam beleid voeren maar wel een beleid waarbij we blijven omzien naar elkaar. Dat betekent in ieder geval de noodzaak om het eerstkomende begrotingsjaar sluitend te maken.

We beseffen ons dat we besturen in zeer onzekere tijden. De financiële ingrepen van het Rijk in het gemeentefonds voor het jaar 2025 beïnvloed de financiële situatie van Duiven negatief. Daarnaast zien we ons geconfronteerd met een forse kostenstijging in het sociaal domein. Ook 2026 wordt financieel een zwaar jaar door financiële keuze die door het laatste kabinet Rutte is gemaakt ten aanzien van het Gemeentefonds.

We staan met elkaar voor belangrijke keuzes. Is het mogelijk om het verhogen van belastingen kan worden voorkomen of beperkt? Als samenleving hebben we de mogelijkheid om meer taken vrijwillig met elkaar uit te voeren. Daarmee de kostenstijging voor onze inwoners te beperken. Ook kijken we kritisch naar grote investeringen en naar het al dan niet uitvoeren van alle bestaande plannen. En elke keer is het relevant om de vraag te stellen of het noodzakelijk is om een plan uit te voeren of is er de mogelijkheid om uit te stellen.

Ook als het gaat om het onderhoudsniveau van de openbare ruimte moeten keuzes gemaakt worden evenals in de tariefstijgingen voor een aantal diensten van de gemeente. Hoeveel dat is zal pas in de begroting duidelijk worden.

Het college zoekt naar een balans in de maatregelen. We willen blijven investeren en op andere vlakken de kosten terugdringen. Voor het jaar 2025 voorzien we op dit moment geen hele heftige ingrepen in de voorzieningen. We investeren in alles dat noodzakelijk is maar we kijken ook naar het schrappen van zaken die niet noodzakelijk zijn.

Het handhaven van het voorzieningenniveau van de gemeente Duiven staat onder druk. Dit werpt de vraag op: Hoe zien we om naar elkaar? Wat kunnen mensen zelf oplossen en waar is de hulp van de gemeente echt wel nodig. Daar moeten we als samenleving over in gesprek. Maar als we niet naar elkaar blijven omzien dan krijgen we een minder prettige samenleving.

De huidige financiële situatie dwingt ons om keuzes te maken. Er is ruimte voor nieuw beleid als we keuzes durven maken in het bestaand beleid. Het is onvermijdelijk om maatregelen treffen die zorgen voor een gezonde financiële begroting. Het college legt daarin keuzes voor waar de raad stelling in kan nemen.

Financieel (totaal)overzicht

Totaal	2024	2025	2026	2027	2028
Startpunt Voorjaarsnota	-561.944	2.202.530	-1.094.988	-1.311.705	-1.240.780
Autonome ontwikkelingen:					
Programma 1 Bestuur	435.874	-2.560.422	-536.134	-1.078.637	-1.697.638
Programma 2 Maatschappij	-3.343.408	-3.789.444	-4.291.194	-4.520.194	-4.715.194
Programma 3 Omgeving	-8.900				
Saldo na autonome ontwikkelingen	-3.478.378	-4.147.336	-5.922.316	-6.910.536	-7.653.612
Overige ontwikkelingen (speerpunten/wensen)	-429.023	-1.107.842	-1.115.450	-1.084.802	-1.110.336
Saldo Voorjaarsnota	-3.907.401	-5.255.178	-6.962.766	-7.995.338	-8.763.948
Dekkingsmaatregelen:					
Incidentele zaken incidenteel dekken		772.450	308.200	300.000	300.000
Totaal na dekkingsmaatregelen	-3.907.401	-4.482.728	-6.729.566	-7.695.338	-8.463.948
Maatregelen categorie A		3.271.200	1.654.350	1.654.350	1.624.350
Maatregelen categorie B		821.048	966.774	987.274	973.274
Maatregelen categorie C		786.906	843.134	843.134	843.134
Saldo vjn na maatregelen A	-3.907.401	-1.211.528	-5.075.216	-6.040.988	-6.839.598

Programma 1 Bestuur

Inleiding

Het programma Bestuur gaat over de relatie van de gemeente met inwoners, ondernemers, medewerkers en samenwerkingspartners. Het gaat om overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven vanuit de bevolking en bedrijfsleven), dienstverlening, de samenwerking met andere gemeenten en organisaties, het creëren van een veilige omgeving voor inwoners en bedrijven. En om een financieel gezonde huishouding en de bedrijfsvoering van de eigen (ambtelijke) organisatie.

Binnen dit programma vallen onder andere de werkzaamheden die ondersteunend zijn aan de gemeentelijke taken uit de programma's 2 en 3, zoals communicatie, participatie, juridische zaken en dienstverlening. Onder dienstverlening vallen de publieksbalies/Burgerzaken, het telefonisch klant contact centrum, de website en sociale media. Daarnaast vallen het financiële beleid van de gemeente, de ontvangsten vanuit het gemeentefonds, de lokale lasten zoals OZB, leges en heffingen en de reserves onder dit programma.

Verder omvat dit programma de werkzaamheden die passen bij de verantwoordelijkheid van de gemeente voor openbare orde en veiligheid. Met de veiligheidspartners (veiligheidsregio, politie, brandweer, openbaar ministerie), inwoners en bedrijven wordt binnen dit programma samengewerkt aan de veiligheid in de gemeente. Prioriteiten in het lokale veiligheidsplan zijn: zorg & veiligheid, ondermijning, digitale veiligheid en crisisbeheersing.

De gemeente wil een betrouwbare, transparante en financieel gezonde partner zijn voor inwoners, ondernemers en (overheids)instellingen. De speerpunten in dit programma dragen bij aan het realiseren van een goede dienstverlening aan en samenwerking met onze inwoners en partners. Onder 1.3 zijn als speerpunten benoemd:

- Digitale veiligheid voor inwoners en bedrijven.
- Uitvoering geven aan participatie.
- Verbeteren van de schriftelijke dienstverlening.
- Integraal werken.
- Implementatie Wet open overheid.
- Cyberveiligheid van de eigen organisatie.

1.1 Externe ontwikkelingen

Informatisering en de digitale samenleving

Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet open overheid", de "Wet modernisering elektronisch bestuur", de "Wet digitale overheid" en het "Besluit digitale toegankelijkheid" nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente daarin moet meebewegen.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren en de betrouwbaarheid van de gemeente. Het bekendste voorbeeld van 'Hof van Twente' toont aan dat een gemeente kwetsbaar is. In de afgelopen periode zijn met name de risico's rondom ransomware toegenomen. Om goed in te kunnen blijven spelen op alle ontwikkelingen, uitdagingen en bedreigingen in relatie tot de toenemende afhankelijkheid van ICT-middelen is het te verwachten dat er structureel beduidend meer financiële middelen nodig zijn in de komende periode.

Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar,

eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Daarmee is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervallen. Het grote verschil met de Wob is dat de Woo verplicht dat documenten in elf informatiecategorieën gefaseerd (5 jaar) actief openbaar worden gemaakt. In 2024 zal de implementatie van de Woo voortgang hebben, waarbij ook het op orde brengen van de informatiehuishouding en training en bewustwording van de medewerkers en bestuurders belangrijke doelstellingen zijn.

Artificial Intelligence (AI)

Vanwege de ontwikkelingen op het gebied van Artificial Intelligence (AI) is te verwachten dat de gemeente zich ook moet voorbereiden op deze nieuwe ontwikkelingen op technisch vlak. De verwachting is dat er vanuit de in ontwikkeling zijnde wetgeving, consequenties volgen voor gemeenten. De implementatie van het gemeentelijke deel en de gevolgen voor de werkzaamheden die de gemeente op dit vlak moet verrichten zijn nog onduidelijk. De gemeente houdt zich aan de landelijke richtlijnen en volgt deze. Op dit moment is gekozen om nog geen extra inspanning te doen op het gebied van AI en aldus hiervoor geen capaciteitsvraag in te dienen. Bij implementatie nieuwe wetgeving moet rekening gehouden worden met een capaciteitsaanvraag.

1.2 Wat willen we bereiken?

De gemeente is een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Elk contact met de gemeente draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van inwoners, het vestigingsklimaat voor bedrijven en het (herstel van) vertrouwen in de overheid. De gemeente is daartoe een transparante organisatie, die zijn informatiehuishouding en informatieveiligheid op orde heeft.

De manier waarop de dienstverlening, communicatie, participatie en de aandacht voor veiligheid (digitaal en fysiek) zijn georganiseerd draagt hieraan bij.

De gemeente heeft een visie op dienstverlening. In de gemeentelijke organisatie worden de vier uitgangspunten uit de Visie op dienstverlening ('inwoner centraal', 'servicegericht', 'duidelijk' en 'kennis van zaken') verankerd. Hierdoor voelen inwoners en ondernemers zich welkom en merken zij in alles dat zij centraal staan in het contact met de gemeente.

Om de samenwerking en de verbinding tussen gemeente en samenleving te bevorderen, is in 2023 een beleidskader Participatie vastgesteld. De werkwijze die daarbij hoort, wordt ontwikkeld en geborgd in de organisatie en de samenleving.

Een goede en tijdige communicatie en transparantie van informatie draagt bij aan meer begrip voor elkaar en voor gemaakte keuzes. Zoveel mogelijk stukken en beraadslagingen zijn openbaar en eenvoudig opvraagbaar. Alleen als het absoluut noodzakelijk is, wordt geheimhouding opgelegd.

De gemeente is een veilige plaats om te wonen, te werken en te verblijven. De gemeente probeert ervoor te zorgen dat kwetsbare personen niet afglijden naar risico-, overlastgevend of crimineel gedrag. Inwoners en bedrijven worden bewust gemaakt van de gevaren van digitale criminaliteit, zodat zij dat tijdig herkennen en weten wat ze moeten doen als ze ermee te maken krijgen en zich ertegen kunnen wapenen. De gemeente werkt goed samen met andere overheidsinstanties om de georganiseerde criminaliteit aan te pakken.

1.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het bevorderen van de samenwerking tussen gemeente en samenleving

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	Digitale veiligheid
Doel	Inwoners en bedrijven bewust maken van de gevaren van digitale criminaliteit, zodat zij dat tijdig herkennen en weten wat ze moeten doen als ze ermee te maken krijgen en zich ertegen kunnen wapenen.
Toelichting	Er vindt een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit (woning-/auto-inbraken) naar cybercriminaliteit. Cybercrime is een verzamelterm geworden van alle delicten die met een computer en op internet worden gepleegd. Mensen van alle leeftijden worden het slachtoffer van oplichting via whatsapp of phishingmails. Criminelen kunnen bedrijfssystemen 'gijzelen' en losgeld eisen of belangrijke voorzieningen overnemen. En de digitale wereld draagt ook steeds vaker bij aan radicalisering, het creëren van maatschappelijke onrust en het aanjagen van ordeverstoringen. Verder zijn mensen zich er niet van bewust dat ze onbedoeld dader kunnen worden door bijvoorbeeld een gevoelig filmpje of foto's door te sturen. Gemeenten kunnen een rol spelen om te voorkomen dat inwoners, bedrijven en voorzieningen slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. Met onder andere voorlichting moet de bewustwording vergroot worden.
Risico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van geld en informatie, enorme bedrijfsschade tot zelfs ontwrichting van de samenleving als bepaalde voorzieningen worden gehackt.
Planning	In het nieuwe integrale veiligheidsplan 2023-2026 is digitale criminaliteit als prioriteit opgenomen. In het plan is op hoofdlijnen aangegeven wat we willen gaan doen. De acties spreiden zich uit over meerdere jaren.
Financiën	Cyberveiligheid is een betrekkelijk nieuw onderwerp voor gemeenten. Langzaamaan komen er projecten en initiatieven op dit thema. Wat voor onze gemeente geschikt is, moet nog worden onderzocht of ontwikkeld. De kosten zijn op voorhand niet aan te geven, maar het zal voornamelijk personele inzet vergen.
Participatie	Het vergroten van de cyberveiligheid kan niet tot stand komen zonder de inwoners en ondernemers. Meer bewustwording bij inwoners en bedrijven over de gevolgen van cybercrime is een belangrijke eerste stap. Samenwerking met bijvoorbeeld ondernemersverenigingen en het Nationaal Cyber Security Centrum zal daarbij worden gezocht.

1.A.2	Uitvoering geven aan participatie
Doel	
Toelichting	Participatie gaat over actieve inwonersbetrokkenheid. Over hoe inwoners een rol kunnen spelen bij de voorbereiding, besluitvorming, uitvoering en evaluatie van zaken in het publieke domein. Dat kan op initiatief van de gemeente gebeuren, maar ook op initiatief van bewoners zelf. Participatie is doen. Actief het dorp in (bijvoorbeeld via dorpsgesprekken) en met elkaar in gesprek over verschillende meningen, ervaringen, ideeën en belangen over verschillende onderwerpen. Achterhalen waar mensen zichzelf voor willen inzetten en dit faciliteren. Uitleggen waar de gemeente mee bezig is. En leren van de ervaringen die de gemeente daarbij opdoet. Kortom: participatie is samen aan de slag zijn. In 2023 is het beleidskader participatie vastgesteld. Daar geeft de gemeente de komende jaren uitvoering aan getraind en begeleid medewerkers in het werken volgens de handreiking participatie. Daarnaast wordt ingezet op het begeleiden van burgerinitiatieven die een beroep op de gemeente doen voor ondersteuning.

1.A.2	Uitvoering geven aan participatie
Risico's	Participatieplannen kunnen onvoldoende worden ingericht, waardoor onduidelijkheid ontstaat tot hoever de geboden participatie reikt. De ontevredenheid van inwoners neemt daardoor toe. Invoering van het uitdaagrecht vormt een extra uitdaging en risico voor de organisatie, omdat elke uitdaging hoe dan ook begeleiding vraagt van meerdere afdelingen en daarmee de druk op de organisatie opvoert.
Planning	Bij de voorjaarsnota maakt de gemeenteraad een definitieve keuze voor implementatiescenario 1 of 2. Na deze besluitvorming wordt het uitvoeringsplan participatie uitgevoerd. De uitvoering en borging loopt door naar volgende jaren.
Financiën	Er zijn 2 scenario's uitgewerkt voor het implementeren van het beleidskader participatie. Het eerste scenario is een budgetneutraal scenario waarin beperkt de ambities uit het beleidskader worden geïmplementeerd in de ambtelijke organisatie door bestaande budgetten te verschuiven. Nadeel van dit scenario is dat er geen capaciteit is om uitdaagrecht initiatieven te begeleiden. Het tweede scenario vergt een bescheiden extra investering (€ 75.000 per jaar), maar heeft als grote voordeel dat het door de inwoners gewenste initiatievenloket robuust kan worden ingericht met de benodigde begeleiding aan burgerinitiatieven. Ook kunnen initiatieven op basis van het uitdaagrecht wel worden opgepakt in dit scenario. Zo wordt een impuls gegeven aan het mede mogelijk maken van burgerinitiatieven en levert de gemeente een bijdrage aan het omzien naar elkaar. De € 75.000 wordt beschikbaar gesteld voor deze coalitieperiode. Daarna zal worden gekeken of het loket werkt en of hier mee door kan worden gegaan.
Participatie	Dit speerpunt is gericht op het versterken van de kwaliteit van participatieve trajecten. Op basis van ervaringen scherpt de gemeente werkwijzen en beleid verder aan.

1.A.3	Verbeteren van de schriftelijke dienstverlening
Doel	Een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening is de wijze waarop wordt gecommuniceerd met inwoners, bedrijven, instellingen en andere klanten. Iedereen die van de gemeente een (nieuws)brief, een e-mail of ander bericht ontvangt, moet begrijpen waarom hij die ontvangt, waar de tekst over gaat, wat de boodschap is en wat er van hem wordt verwacht. Communicatie vanuit de gemeente moet uitnodigend en servicegericht zijn, geschreven vanuit de belevingswereld van de ontvanger.
Toelichting	Dat betekent dat de schriftelijke boodschappen lezersgericht moeten zijn. Heldere, foutloze teksten met een goede opbouw, een heldere boodschap, een neutrale toon en op een passend taalniveau. In de meeste gevallen is dat B1. Dit taalniveau -dat teksten voor de meeste mensen begrijpelijk maakt- wordt al toegepast bij de webteksten. Gemeentelijke brieven, mails en andere uitingen worden nog niet altijd geschreven in taalniveau B1. Hierdoor wordt vaak niet goed begrepen wat wordt bedoeld of wat er van de lezer wordt verwacht. Daarom is het belangrijk een verbeterslag te maken in de schriftelijke communicatie. In 2024 worden hiervoor al diverse acties opgepakt, zoals een leer- en ontwikkeltraject voor medewerkers gericht op het schrijven van lezersgerichte en begrijpelijke teksten en de inzet van de tool Klinkende Taal. Verder wordt in 2024 een versimpelteam opgericht, dat moeilijk leesbare (standaard)brieven gaat herschrijven. In 2025 zal de focus erop gericht zijn ook inwoners te gaan betrekken bij het vereenvoudigen van teksten. Er zal een klantenpanel worden opgericht met inwoners uit diverse doelgroepen om moeilijke teksten te helpen "versimpelen".

1.A.3	Verbeteren van de schriftelijke dienstverlening
Risico's	Het anders schrijven vraagt om bewustwording en draagvlak binnen de gemeentelijke organisatie. Medewerkers moeten een nieuwe schrijfvaardigheid ontwikkelen. In het begin zal het schrijven van een tekst meer tijd kosten. Hiermee ontstaat het risico dat men afhaakt en terugvalt op de oude manier van schrijven. Dit risico wordt ondervangen door een goede inrichting van het leerproces, door begeleiding en door monitoring. Verder vraagt het vereenvoudigen van teksten veel tijd en wordt de inzet van medewerkers voorsnag budgetneutraal ingestoken. Dit betekent dat de voortgang afhankelijk is van beschikbare tijd/ruimte naast andere prioriteiten en het reguliere takenpakket.
Planning	De tool Klinkende Taal wordt vanaf medio 2024 door een groot deel van de medewerkers van 1Stroom gebruikt voor het helpen vereenvoudigen van teksten. Ook wordt in 2024 een intern versimpelteam opgericht dat aan de slag gaat met het herschrijven van (standaard)brieven. Dit jaar zal erop gericht zijn om binnen de ambtelijke organisatie een routine voor het herschrijven van teksten te ontwikkelen, zodat het proces goed ingericht is en vanaf 2025 ook inwoners hierbij kunnen worden betrokken.
Financiën	De kosten van het leer- en ontwikkeltraject en de tool Klinkende Taal worden gedekt uit bestaande budgetten binnen de begroting van 1Stroom.
Participatie	Er wordt een inwonerspanel opgericht om moeilijke teksten te beoordelen en het versimpelteam te helpen deze teksten te vereenvoudigen. Verder zal steekproefsgewijs onderzoek worden gedaan onder de ontvangers van brieven om te kunnen toetsen of de schriftelijke communicatie ook daadwerkelijk begrijpelijk is. Daarnaast kan op basis van inkomende klantvragen worden gemonitord of het aantal vragen naar aanleiding van de schriftelijke communicatie vanuit de gemeente afneemt.

1.A.4	Implementatie Wet Open Overheid (WOO)
Doel	Een transparante organisatie en gemeente, die zijn informatiehuishouding op orde heeft
Toelichting	De Wet open overheid is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo vervangt de Wob (Wet openbaarheid van bestuur). Het grote verschil tussen de Woo en de Wob betreft de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie (11 informatiecategorieën). Een belangrijk onderdeel van de Woo is het op orde brengen van de informatiehuishouding van de gemeenten en 1Stroom. Beide zullen tot en met 2027 gefaseerd moeten gaan plaatsvinden.
Risico's	De Gemeenschappelijke Regelingen waarmee onze gemeenten verbonden zijn moeten zich ook houden aan de Wet Open overheid. GR's krijgen echter geen budget vanuit het Rijk.
Planning	De implementatie van de Woo duurt nog tot en met 2027.
Financiën	De uitvoering van het project Implementatie WOO is in de begroting gedekt uit de middelen die vanuit de Rijksoverheid beschikbaar zijn gesteld. Er worden bovenop deze middelen geen extra middelen gevraagd.
Participatie	Dit speerpunt is volledig gericht op het verbeteren van de informatievoorziening aan inwoners. Daarnaast zullen inwoners ook actief bevraagd gaan worden over hoe zij de informatievoorziening van de gemeenten ervaren, bijvoorbeeld via een klankbordgroep.

1.A.5	Cyberveiligheid eigen organisatie
Doel	Cyberveiligheid in de organisatie van de gemeente vergroten.

1.A.5	Cyberveiligheid eigen organisatie
Toelichting	Het is voor de gemeente en de gemeentelijke organisatie van belang om een goede weerbaarheid tegen cybercriminelen te hebben. Het aantal digitale producten en diensten groeit waardoor de digitale kwetsbaarheid toeneemt. Niet alleen is onze dienstverlening afhankelijk van goed werkende ICT-systemen, ook wordt er veel met privacygevoelige informatie gewerkt. Het gijzelen c.q. stilvallen van onze systemen heeft grote consequenties. Het snel signaleren en bestrijden van incidenten is belangrijk.
Risico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van informatie en/of andere middelen, bedrijfsschade en zelfs tot ontwrichting van de samenleving als bepaalde voorzieningen worden gehackt.
Planning	De Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID) en 1Stroom werken voortdurend aan de veiligheid van de gemeentelijke ICT-systemen. De RID voert de benodigde technische wijzigingen uit. 1Stroom werkt aan het vergroten van het bewustzijn informatieveiligheid en de digitale vaardigheden van de organisatie door middel van opleidingen en cyberveiligheidsoefening.
Financiën	De kosten voor de cyberveiligheid van de gemeentelijke systemen zijn meegenomen in de begroting van de RID. Kosten voor het vergroten van het interne bewustzijn en het uitvoeren van een cyberveiligheidsoefening zijn gedekt vanuit de bestaande middelen.
Participatie	Participatie is niet van toepassing op het vergroten van de cyberveiligheid van de eigen organisatie.

1.4 Wensen/Keuzemogelijkheden

Wensen/keuzemogelijkheden

1.4.a Dienstverlening: Structureel verruimen van de openingstijden van het gemeentehuis

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2023 is het amendement aangenomen om in 2024 als pilot voor 1 jaar de openingstijden van het gemeentehuis verder te verruimen en het gemeentehuis wekelijks op maandagavond te openen van 18.00 – 20.00 uur. Deze pilot blijkt succesvol: de agenda voor de afspraken bij de aanvraagbalie reisdocumenten staat iedere maandagavond vol. Ook als er meerdere momenten in de week beschikbaar zijn, is de maandagavond het eerst gevuld. Zeker met de toenemende drukte in verband met de reisdocumentenpiek vult de agenda op de maandagavond zich al weken van tevoren terwijl er al eerder ook overdag ruimte is voor het maken van een afspraak. Hieruit blijkt dat de extra avondopenstelling in een brede behoefte voorziet.

Het continueren van deze wekelijkse avondopenstelling vraagt structureel een extra budget voor personele inzet en beveiliging ter hoogte van € 20.000.

Intussen vraagt het vooruitzicht met tekorten op de gemeentebegroting vanaf 2025 om scherpe keuzes ten behoeve van een sluitende begroting. Naast de beperkte ruimte voor nieuwe wensen zal er ook bezuinigd moeten worden op bestaand beleid. In dat licht en gelet op het feit dat de maandagavondopenstelling dient voor de aanvraag van producten en diensten waarvoor inwoners gemiddeld eens in de tien jaar naar het gemeentehuis moeten komen, wordt voorgesteld de pilot niet te continueren en vanaf 2025 weer om de week de avondopenstelling te bieden. Deze beperking in dienstverlening geeft minimale overlast voor inwoners.

1.4 b Verbeteren toegang gemeentehuis voor minder validen

In 2023 is er een klacht ingediend door een minder valide inwoner die voor haar mobiliteit afhankelijk is van een scooter. Via de huidige draaideur kan zij niet in het gemeentehuis komen. Nu is de draaideurstand in de dagelijkse praktijk de meest ideale stand van de draaideur. De draaistand biedt het meeste comfort, en vraagt het minst energieverbruik. De draaideur regelt een efficiënte doorstroming van verkeer in 2 richtingen. Daarbij voorkomt de draaideur tocht in de publiekshal en houdt deze koude lucht van buiten tegen en geconditioneerde binnenlucht binnen.

Het is daarom niet mogelijk om de voordeur standaard op schuifdeurstand te zetten. Wel is het mogelijk om op verzoek de schuifdeurstand te activeren waardoor de doorgang wel toegankelijk is voor scootmobielgebruikers. Echter, daarvoor is dan wel vooraf telefonisch contact nodig met het KlantContactCentrum zodat de schuifdeurstand aangezet kan worden. Dit wordt als discriminerend ervaren omdat daarmee een barrière wordt opgeworpen in de toegankelijkheid van de gemeente.

Om een toegankelijke entree voor minder validen te kunnen realiseren bij de voordeur is het mogelijk om links naast de huidige draaideur een schuifdeur te maken.

Om een toegankelijke entree voor minder validen te kunnen realiseren bij de voordeur is het mogelijk om links naast de huidige draaideur een schuifdeur te maken. In de plaats van de huidige vaste glazen panelen. De kosten hiervoor en voor het aanpassen van de bestrating bij deze nieuwe entree worden geraamd op € 13.000.

Hiermee wordt dan meteen een slimme en snelle uitgang gerealiseerd voor medewerkers waardoor de kans op verdwaalde bezoekers in de publiekshal tijdens de sluitingstijden wordt verkleind. Nu lopen namelijk regelmatig bezoekers tijdens sluitingstijd naar binnen door de draaideur die na passeren altijd nog een paar rondjes extra doordraait waardoor mensen tijdens sluitingstijd ongezien binnen kunnen komen.

Het genoemde bedrag betreft een eenmalige uitgave in 2025. Desondanks legt ook deze wens een belasting op de begroting waar tegenover een bezuinigingsmaatregel zal moeten worden gezet. Voorgesteld wordt om deze keuzemogelijkheid niet tot uitvoering te brengen.

Het afzien van deze wens heeft een negatief effect op de toegankelijkheid van het gemeentehuis voor minder validen. Intussen is het mogelijk om op verzoek de schuifdeurstand te activeren waardoor de doorgang wel toegankelijk is voor scootmobielgebruikers. Daarvoor is dan wel vooraf telefonisch contact nodig zodat de schuifdeurstand aangezet kan worden in het tijdvak waarin de inwoner aangeeft naar het gemeentehuis te komen. Dit wordt weliswaar als discriminerend ervaren omdat daarmee een barrière wordt opgeworpen in de toegankelijkheid van de gemeente. Echter, afgezet tegen de scherpe keuzes die gemaakt moeten worden voor een sluitende begroting is het afzien van deze wens alleszins reëel nu er naast genoemde klacht geen verdere bezwaren of klachten zijn ingediend tegen de huidige toegang van het gemeentehuis.

1.4.c Vervolg Toekomstvisie RID

De RID is naar aanleiding van de strategische sessies in 2022 en het rapport Toekomstvisie RID van adviesbureau M&I uit 2023 een verbetertraject gestart om klaar te zijn voor deze toekomst. De daaruit volgende informatisering- en automatiseringvisie en consequenties zijn in de gemeenteraad van april behandeld. De invulling van de opdrachtgevende rol van de gemeente is in het integrale beeld meegenomen. In 2024 zal er aanvullend een onderzoek uitgevoerd worden naar de verdere professionalisering van functioneel beheer. De consequenties van dat onderzoek worden in het vervolgtraject meegenomen. Er zijn 3 modellen die zouden kunnen worden gehanteerd. De financiële gevolgen voor Duiven per model worden in onderstaande tabel aangegeven. Duiven kiest voor het minimale model.

Model	2024	2025	2026	2027	2028
Minimaal	280.132	458.151	481.759	506.311	531.845
Optimaal	494.537	684.561	721.348	760.342	801.676
Groei	315.708	484.068	566.868	684.272	801.676

1.4.d Bestuursadviseurs

De gemeentesecretaris in Duiven heeft de wens om administratief ondersteund te worden door een assistent. Deze assistent notuleert de collegevergaderingen, houdt verschillende administraties bij (waaronder de Lijst van Toezeggingen, de Lange Termijn Agenda,

binnengekomen vragen, voortgang op uitvoering van moties). De opgave in Duiven met de financiële opgave, woningbouw, sociaal domein. Het college van Duiven heeft de wens om gedurende deze coalitieperiode geadviseerd te worden door een bestuursadviseur. Hiervoor is in 2025 € 90.000 benodigd en in 2026 nog eens € 45.000.

1.4.e Uitvoering motie Kinderraad

Het uitvoeren van motie Kinderraad vergt onderzoek. In het voorbereidende onderzoek moet helder worden welke varianten mogelijk en wenselijk zijn. Het resultaat moet een beslisdocument zijn voor de gemeenteraad waarin de consequenties van de varianten en bijbehorende kosten inzichtelijk gemaakt zijn. Na de keuze voor een variant zal de uitvoering structureel in de begroting moeten worden opgenomen. Tijdelijke inhuur voor het onderzoek kost € 12.500. De structurele kosten zijn afhankelijk van ambitieniveau en kaders. Door het bestaande eenmalige budget voor de kinderburgemeester structureel door te trekken zouden deze kosten kunnen worden gedekt. Gezien de financiële situatie raden we het honoreren van deze wens af. Mocht de wens toch worden gehonoreerd dan zal er een aanvullende keuze uit de bezuinigingsmaatregelen moeten volgen.

1.4.f Nieuwe wensen 1stroom

In de nieuwe begroting 1stroom zijn een aantal nieuwe wensen opgenomen. Het betreft hier de wensen voor datagedreven werken en verbeteren kwaliteit stukkenstroom. Omdat er nog over deze voorstellen moet worden beslist neemt de gemeente de bedragen die op de nieuwe wensen betrekking hebben in dit onderdeel op. Dat gaat om € 173.880 structureel vanaf 2025.

1.4.2 Welke externe partijen dragen hieraan bij

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel aan diverse gemeenschappelijk regelingen. Een gemeenschappelijke regeling is een vorm samenwerking tussen verschillende bestuursorganen ter behartiging van een of meerdere belangen van die bestuursorganen. De Gemeenschappelijke regelingen vragen hun bijdrage via besluiten van hun eigen (Algemeen) Bestuur van de betreffende regeling aan de gemeente. Gelet op de loon- en prijsontwikkelingen zullen de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen fors hoger uitvallen. De gemeente neemt deel aan de volgende regelingen:

- Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Euregio Rijn en Waal
- Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN)
- 1Stroom
- Samenwerking de Liemers (SDL (RSD/RID))
- Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)
- Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland (MGR)
- Gemeenschappelijke regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Behalve deze gemeenschappelijke regelingen zijn er tal van andere vormen van samenwerkingen waar aan wordt deelgenomen maar niet vallen onder de Wet gemeenschappelijke regelingen, bijvoorbeeld de Liemerse Ambassade.

Terugtrekkende rol veiligheidspartners

Het Openbaar Ministerie (OM) en de politie worden jaarlijks geconfronteerd met een groot aantal strafbare feiten waarvan melding of aangifte wordt gedaan. De beschikbare opsporingscapaciteit is niet toereikend om van alle strafbare feiten verdachten op te sporen en, in geval van voldoende bewijs, te vervolgen. Dat is altijd al zo geweest, maar knelt nu extra door personeelstekorten. Om diezelfde reden neemt het OM ook een minder prominente rol in, in het Veiligheidshuis. Dat betekent dat de strafrechtelijke component in het gedrang komt en de druk op de gemeente en op

de (bestuursrechtelijke) bevoegdheden van de burgemeester groter wordt. Inwoners verwachten namelijk wel dat er wordt opgetreden tegen misstanden. Mede daarom heeft de burgemeester eerder dit jaar bijvoorbeeld beleidsregels vastgesteld voor de aanpak van straatdealers. De Wet Bevordering integriteits Beoordelingen door het Openbaar Bestuur (Bibob) wordt aangescherpt, net als de prostitutiewetgeving en prostitutiecontroles gaan op termijn van de politie naar de gemeente. De verhoogde druk op de gemeente leidt ook tot een hogere druk op de ambtelijke capaciteit. De komende tijd moet uitwijzen wat de gevolgen precies gaan zijn.

1.5 Wat gaat het kosten?

Saldo 2024-2028 programma Bestuur

Nieuwe activiteiten	2024	2025	2026	2027	2028
Speerpunten:					
1.A.1 Digitale veiligheid					
1.A.2 Uitvoering geven aan participatie		75.000	75.000		
1.A.3 Verbeteren van de schriftelijke dienstverlening					
1.A.4 Implementatie Wet Open Overheid					
1.A.5 Cyberveiligheid eigen organisatie					
Totaal speerpunten	0	75.000	75.000	0	0
Wensen/Keuze					
1.4.a Structureel verruimen openingstijden		0	0	0	0
1.4.b Verbeteren toegang gemeentehuis		0	0	0	0
1.4.c Vervolg toekomstvisie RID	280.312	458.151	481.759	506.311	531.845
1.4.d Bestuursadviseurs		90.000	45.000		
1.4.e Uitvoering motie kinderraad	0	0	0	0	0
1.4.f Wensen begroting 1stroom		173.880	173.880	173.880	173.880
Totaal wensen/keuzes	280.312	722.031	700.639	680.191	705.725
Autonome ontwikkelingen:					
1.5.1.a Restitutie stichting Blaashal	-45.000				
1.5.1.b Onderzoekskosten bestuurskracht en bestuurscultuur	36.053				
1.5.1.c Rente schatkistbankieren	-320.000	-100.000			
1.5.1.d Rente grondexploitatie	70.638				
1.5.1.e Dierentehuis Arnhem en omstreken	21.000	36.000	36.000	36.000	36.000
1.5.1.f Toeristenbelasting	48.865				
1.5.1.g OZB niet woningen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
1.5.1.h Participatiebudgetten	37.500				
1.5.1.i Verkoop overige gronden	-45.930				
1.5.1.j Gevolgen Voorjaarsnota Rijk	-144.000	1.157.000	-268.000	-143.000	-186.000
1.5.1.k Begroting 1Stroom 2025-2028		1.017.422	818.134	1.235.637	1.897.638
1.5.1.l Taakstelling gemeenschappelijke regelingen		500.000			
Totaal autonome ontwikkelingen	-435.874	2.560.422	536.134	1.078.637	1.697.638
Saldo programma 1	-155.562	3.357.453	1.311.773	1.758.828	2.403.363

Bedragen in €

1.5.1 Toelichting op de 'Autonome ontwikkelingen'

1.5.1.a Bijdrage schade blaashal

Door de storm is de blaashal van de Stichting Buitensport Horsterpark vernield. De Stichting heeft besloten om geen nieuwe blaashal meer te plaatsen. Hierdoor wordt de stichting opgeheven. Zij

hebben nog een bedrag van € 45.0000 in "kas" welke zij over hebben gemaakt aan de gemeente Duiven zijnde een tegemoetkoming in de kosten welke de gemeente destijds heeft moeten maken voor afwaardering van de blaashal. Het bedrag van € 45.000 is een incidenteel voordeel.

1.5.1 b *Onderzoekskosten bestuurskracht (toekomstscenario's bestuurlijke samenwerking) en bestuurscultuur*

De gemeenteraad van Duiven heeft besloten (24-10-2023) om een bestuurskracht onderzoek te laten uitvoeren. In opdracht van de Raad heeft het College van B&W een Startnotitie opgesteld waarin een procesaanpak is voorgesteld. Samengevat richt het onderzoek zich op 'Bestuurlijke samenwerking in de toekomst' en 'Ambtelijke fusie in 1Stroom'. Voor het uitvoeren van het onderzoek is bureau Dirk Lauter aangetrokken. Daarnaast is op 12 december 2023 de motie onderzoek naar de bestuurscultuur in de gemeente Duiven unaniem aangenomen. Aanleiding voor de motie was o.a. dat in korte tijd twee wethouders vertrokken. Voor het uitvoeren van het onderzoek is bureau Wagenaar Hoes aangetrokken. De geraamde kosten voor het bestuurskracht onderzoek bedragen € 106.176 en voor het bestuurscultuur onderzoek € 14.000. Deze bedragen zijn excl. btw en incl. reiskosten). 70% van deze kosten worden als subsidie door de provincie bekostigd. Voor Duiven betekent dit per saldo een incidenteel nadeel van totaal € 36.053

1.5.1 c *Rente ontvangst schatkistbankieren*

In de begroting 2024 is een bedrag opgenomen van € 100.000 voor rente Schatkistbankieren. Voor het eerste kwartaal 2024 is een bedrag ontvangen van totaal 120.000 aan rente. Het percentage rente bij de schatkist schommelde het eerste kwartaal rond de 3,85%. Op jaarbasis betekent dat een renteopbrengst van € 480.000. Rekening houdend met een daling van de rente en een vermindering van het saldo op de rekeningen verwachten we een jaaropbrengst van € 420.000. Een incidenteel voordeel van € 320.000. Daarnaast voor 2025 een opbrengst verwacht van € 100.000

1.5.1.d *Ontvangen rente grondexploitatie op de kostenplaats kapitaallasten*

Voor de rente grondexploitatie is voor 2024 een bedrag opgenomen van € 70.638. De verwachting is dat er voor 2024 door het saldo van betaalde rente en ontvangen rente geen rente wordt doorberekend aan de grondexploitatie. Een incidenteel nadeel op de kostenplaats kapitaallasten van € 70.638.

1.5.1.e *Dierentehuis Arnhem en omstreken*

Het Dierentehuis Arnhem en omstreken voert voor de gemeente een wettelijk taak uit, namelijk het opvangen van (zwerf)dieren. Dit doen zijn in een verouderd gebouw te Velp. De afgelopen jaren zijn dienst afnemende gemeenten samen met het Dierentehuis in gesprek geweest voor nieuwbouw van het Dierentehuis.

Dit heeft in 2023 geresulteerd in een (contra)garantstelling aan de gemeente Arnhem voor het kunnen verstrekken van een lening van de BNG door de stichting Dierentehuis Arnhem en omstreken, een start (eind 2023) met de verbouwing van een tijdelijk locatie en het verhuizen van de opgevangen dieren in begin 2024. Ook is er een vernieuwde overeenkomst afgesloten.

Ook de financieringssystematiek van het dierentehuis wordt gewijzigd. Hierdoor stijgt de structurele bijdrage aan het Dierentehuis met ingang van 2024 met € 21.000 en in 2025 nog eens met € 15.000. Hierna (2026 en verder) zal er sprake zijn van indexering.

1.5.1.f *Toeristenbelasting*

Bij de aanslagoplegging van 2023 waren er beduidend minder commerciële overnachtingen in hotels dan in 2022. Dit komt omdat er kamers zijn gereserveerd voor de opvang van nareizigers. Deze kamers kunnen dus niet worden gebruikt voor commerciële reserveringen. De verwachting is dat deze situatie zich ook in het jaar 2024 voordoet. Daarom wordt de raming van de opbrengst incidenteel met € 48.865 verlaagd.

1.5.1 g *OZB niet woningen*

In de begroting 2024 is rekening gehouden met een toename van de OZB-opbrengst voor niet-woningen in verband met (de afronding van) de bouw van nieuwe bedrijfspanden. De OZB-waarden van de nieuwe panden zijn echter hoger dan voorzien. Hierdoor is de opbrengst structureel € 50.000 hoger dan geraamd.

1.5.1.h *Participatie budgetten*

De budgetten voor participatie worden momenteel deels niet uitgegeven. Dit komt doordat er onvoldoende formatie binnen 1Stroom is om initiatieven uit de samenleving te begeleiden. Oftewel: budgetten worden deels niet benut en initiatieven uit de samenleving worden niet goed ondersteunt vanuit de gemeente. Daarom wordt in deze voorjaarsnota voorgesteld om een deel van het budget voor participatie dat nu niet wordt uitgegeven, in te zetten voor extra ambtelijke formatie om burgerinitiatieven goed te kunnen begeleiden. Dit moet ingaan vanaf Q3 2024. Tot die tijd is het aannemelijk dat een deel van het budget voor participatie nog niet wordt uitgegeven zoals begroot. Voor programma 1 levert dit een incidenteel voordeel op van € 7.500. Voor Programma 2 een voordeel van € 37.500 incidenteel.

1.5.1.i *verkoop overige gronden*

Er zijn een aantal percelen grond verkocht aan derden. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 45.930.

1.5.1.j *Gevolgen voorjaarsnota Rijk*

Het ministerie van Financiën heeft zoals gebruikelijk de voorjaarsnota van het rijk opgesteld. Deze geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. Over de exacte gevolgen hiervan worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire. Op basis van een voorlopige doorrekening is een inschatting gemaakt wat de gevolgen voor de gemeente Duiven zijn. In de voorjaarsnota wordt iets gezegd over het accres, de incidentele compensatie vanaf 2024 tot en met 2029, het schrappen van de opschalingskorting en de afrekening van het BTW-compensatiefonds over 2023. Voor Duiven zou dit in 2024 een voordeel opleveren van € 144.000. In 2025 volgt dan een nadeel van € 1.157.000. In 2026 is er dan een voordeel van € 268.000, in 2027 een voordeel van € 143.000 en in 2028 een voordeel van € 186.000. Totdat de meicirculaire is doorgerekend wordt aangenomen dat dit de gevolgen zijn voor de algemene uitkering in de komende jaren.

1.5.1.k *Begroting 1stroom*

De meerjarenbegroting 2025-2028 van 1Stroom ligt op dit moment ter besluitvorming voor. In deze begroting zijn een aantal structurele formatievoorstellen opgenomen (zie onderdeel 1.4.g) alsmede de loon- en prijsontwikkeling binnen 1Stroom voor de komende jaren. De bijdrage van Duiven aan 1Stroom zal stijgen in de komende jaren. Voor 2025 is er een kostenstijging van € 1.307.222, voor 2026 een stijging van € 1.107.934, voor 2027 €1.525.437 en voor 2028 een stijging van € 2.187.438. Voor de exacte inhoud van de voorstellen wordt verwezen naar de begroting 1Stroom.

1.5.1.l *Taakstelling gemeenschappelijke regelingen*

In de meerjarenbegroting 2023-2026 is een taakstelling opgenomen waarin de gemeente zich ten doel stelt om vanaf het jaar 2025 een bezuiniging op de kosten van de gemeenschappelijke regelingen te realiseren. Deze bezuiniging wordt in 2025 nog niet gerealiseerd. Er lopen weliswaar gesprekken met de verschillende partijen maar er zijn nog geen concrete besparingen afgesproken. Voor de jaren 2026 en verder blijft de taakstelling nog wel staan.

Programma 2 Maatschappij

Inleiding

Het programma Maatschappij omvat alle beleidsvelden van het sociale domein. Naast de taken op het vlak van zorg voor kwetsbare inwoners, de jeugd en participatie gaat het ook om verantwoordelijkheden op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en ontmoeting. De transformatie in het sociale domein geeft de gemeente vorm op basis van vijf ontwikkelijnen. In 2023 heeft de gemeente een start gemaakt met de strategische notitie Sociaal Domein. Deze hoopt de gemeente medio 2024 vast te stellen. Dit document is het fundament voor de transformatie en voor (lastige) beleidskeuzes in de nabije toekomst.

Met transformeren wordt bedoeld dat de sociale basis zo stevig staat, dat de meeste mensen met een hulpvraag op maat, snel en dichtbij ondersteund worden. De gemeente stuurt op omzien naar elkaar en op zelfredzame burgers. En ook op normaliseren: accepteren dat niet alles opgelost kan worden. De gemeente investeert aan 'de voorkant' om grip te houden op stijgende kosten aan 'de achterkant'. Het effect is minder vraag naar dure gespecialiseerde voorzieningen is.

De gemeentelijke missie is 'werken aan positieve gezondheid voor alle inwoners, nu en in de toekomst'. Inwoners van Duiven kunnen een gezond, betekenisvol en veerkrachtig leven leiden. Er wordt genoeg ruimte geboden om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Om dit te bereiken stelt de gemeente zich open en aandachtig op richting haar burgers. De gemeente wil middels dialoog én inspelend op de veranderingen in de maatschappij, komen tot beleid waarin de kansen en mogelijkheden van de burgers altijd het uitgangspunt vormen. Participatie, buurtbetrokkenheid en een positieve leefwereld, mét passende ondersteuning, staan hierin centraal.

De vijf lijnen binnen de transformatie zijn:

Vitaal deelnemen

Dit betreft de ondersteuning die geboden wordt aan volwassen inwoners om energiek en volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Wettelijke kaders voor deze lijn: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet publieke gezondheid (Wpg), Wet langdurige zorg (Wlz), Woningwet.

Gezond en veilig opgroeien

Deze lijn bestaat de ondersteuning die aan alle gezinnen, kinderen en jongeren geboden wordt om veilig en gezond op te groeien.

Wettelijke kaders van deze lijn: Jeugdwet, Wet Passend Onderwijs, Leerplichtwet, Wet publieke gezondheid (Wpg).

Beschermd thuis

Dit omvat de ondersteuning die geboden wordt aan mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of psychosociale problemen.

Wettelijk kader van deze lijn: Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), Wmo.

Integratie en vluchtelingen

Dit betreft de ondersteuning die geboden wordt aan mensen die in onze gemeente integreren.

Wettelijk kader van deze lijn: Wmo, Wet Inburgering en Spreidingswet.

De dagelijkse basis op orde

Ondersteuning die geboden wordt aan inwoners om het dagelijks leven op orde te hebben of te krijgen. Wettelijk kader van deze lijn: Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

2.1 Externe ontwikkelingen

Er zijn vier grote maatschappelijke opgaven voor alle gemeenten in heel Nederland:

Jeugdzorg verbeteren en financieel houdbaar maken

Vanuit de **Hervormingsagenda Jeugd** wordt ingezet op het zo dichtbij mogelijk organiseren van de zorg en ondersteuning voor jeugdigen. Het doel hiervan is jeugdigen zo lang mogelijk in de eigen omgeving te ondersteunen. Vanuit de landelijke overheid wordt sterk gestuurd op regionale samenwerking en een uniforme (boven) regionale aanpak. Op gemeentelijk niveau zijn verschillende basisfuncties benoemd voor de lokale uitvoering: oog houden voor een veilige leefomgeving, tijdig signaleren van de vraag, handelen vanuit een brede blik, en het vinden van bereikbare en toegankelijke hulp. Dit vraagt om een integrale aanpak op lokaal niveau, waarbij een koppeling gelegd wordt tussen voorliggende voorzieningen zoals schoolmaatschappelijk werk en het consultatiebureau, het sociaal loket en geïndiceerde jeugdhulp.

De gemeente wil dit doortrekken binnen de Wmo en voorliggende voorzieningen. Zodra de eigen toegang beter is georganiseerd, kan de gemeente inwoners sneller de juiste ondersteuning geven of verwijzen.

Wonen en zorg

De gemeente heeft de maatschappelijke opgave om de groeiende groep ouderen te faciliteren in hun woon-, zorg- en welzijnsbehoeften. Naar schatting zijn er in 2040 ongeveer twee keer zoveel 75-plussers als nu. Daar komen zorgvragers zoals statushouders, dak- en thuislozen en mensen die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang nog bij. Er zijn onvoldoende geschikte woningen voor deze groepen. Woningen zijn vaak ongeschikt om (langer) in te kunnen wonen. Omdat de benodigde zorg er niet geleverd kan worden, omdat de omgeving onvoldoende voorzieningen biedt of/omdat het gedrag van deze inwoners op weerstand van de buurt stuit. Een andere ontwikkeling is het tekort aan (zorg)professionals en het feit dat het aantal mantelzorgers en vrijwilligers daalt. Er zijn meer hulpvragen dan de zorgprofessionals aankunnen.

Door al deze feiten staat de gemeente voor een enorme uitdaging om de toekomstige ouderen in een veilige omgeving zo vitaal mogelijk deel te laten nemen aan de maatschappij.

Omzien naar elkaar

De gemeente moet het beleid en de uitvoering toekomstbestendig maken. Dat wil zeggen: als de gemeente in de nabije toekomst alle inwoners woonruimte en zorg wil bieden, dan de gemeente met de samenleving zoeken naar andere woonvormen (RSO) en een andere manieren van zorg verlenen aan elkaar (SD). Dat vraagt om een mentaliteitsverandering: we moeten weer meer omzien naar elkaar, vergelijkbaar met het Noaberschap. Dat vraagt om begrip in de samenleving voor normaliseren: accepteren dat een 6 soms genoeg is en dat men elkaar vaker hulp biedt in plaats van professionele hulp vragen.

Leefbare wijken en dorpen

Mensen moeten langer thuis wonen, uit regionale opvangcentra sneller terug naar 'huis' (lees ingeschreven gemeente) en het duurt langer voordat ze intramuraal kunnen wonen. Het effect is een veranderende samenstelling van wijken: er wonen (straks) meer mensen met onbegrepen gedrag in de wijken.

Deze ontwikkeling vraagt om aandacht voor 'prettig samenleven'. Bijvoorbeeld door nabijheid te organiseren (elkaar te kennen zorgt voor meer begrip voor onbegrepen gedrag), door te zorgen voor een goede balans tussen hulpvragers en hulpdragers in wijken en dorpen, door professionele ondersteuning (welzijn) aan hulpdragers te bieden, door community's te stimuleren en faciliteren (om omzien naar elkaar te bevorderen).

Daarnaast spelen ook nog andere externe ontwikkelingen:

Arbeidsmarktsituatie

Er is sprake van een gespannen arbeidsmarkt, waardoor het moeilijk is om goed gekwalificeerd personeel te werven. Dit geldt zowel voor de zorg en welzijnsaanbieders als voor de gemeente zelf.

Decentralisatie en extramuralisering zorg

De decentralisatie van de jeugdzorg en de extramuralisering van de GGZ en de ouderenzorg wordt verder doorgevoerd. Daardoor wonen jeugdigen en volwassenen met een zorgvraag steeds langer zelfstandig thuis. Vanuit inwoners en partners krijgen de gemeente signalen dat de problematiek van de zelfstandig wonende jeugdige en volwassene met zorg- en ondersteuningsvraag, steeds verder toeneemt in aantal en complexiteit.

Decentralisatie beschermd wonen naar beschermd thuis

De decentralisatie van beschermd wonen wordt zeer waarschijnlijk uitgesteld naar 2026. Doel van de decentralisatie is om inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving op te vangen en te ondersteunen, ook nadat een inwoner uitbehandeld en vanuit de intramurale zorg zelfstandig gaat wonen. Vanaf de invoering worden alle gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van beschermd wonen. In tien jaar tijd wordt het budget dat nu toegekend wordt aan centrumgemeente Arnhem op basis van een objectief verdeelmodel overgeheveld naar alle gemeenten. De toegang tot beschermd wonen wordt lokaal georganiseerd en er worden verbindingen gelegd met voorliggende veld en de maatwerkvoorzieningen beschermd wonen

Wet van school naar duurzaam werk

Naar verwachting treedt per 1 augustus 2025 de Wet van school naar duurzaam werk in werking. De gemeente wordt door middel van deze wet gestimuleerd om vanuit de participatiewet eerder aan te sluiten bij de scholen om jongeren waar nodig eerder te ondersteunen richting een (leer)werkplek. Op dit moment is de wet nog in ontwikkeling. De gemeente volgt de ontwikkelingen en bereidt zich voor waar mogelijk.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries van J&V en VWS en de VNG. Hierin wordt nauw samengewerkt met de partners in het veld. De jeugdbescherming moet effectiever en slimmer worden georganiseerd. De planning is dat deze stelselwijziging in 2030 is gerealiseerd. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de lokale toegang. Vanuit de regionale samenwerking werken de gemeente mee aan deze ontwikkeling. De kern is dat gezinnen en kinderen beter en sneller worden geholpen. Daarbij wordt toegewerkt naar één vast gezicht vanuit de lokale uitvoering die hulp verleent aan een gezin. Indien nodig betreft deze regievoerder een professional vanuit het op te richten regionale veiligheidsteam. In dat veiligheidsteam zijn de functies van de gecertificeerde instellingen (GI), Veilig Thuis (VT) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) samengebracht.

Abonnementstarief

Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning te verbeteren, heeft het kabinet besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt de hoogte van de eigen bijdrage bij alle maatwerkvoorzieningen afhankelijk van het inkomen. Deze wijziging gaat per 1 januari 2026 in. Hoe de nieuwe, inkomensafhankelijke eigen bijdrage er precies uit komt te zien wordt in de komende periode verder uitgewerkt. In 2024 en 2025 bereidt de gemeente zich hierop voor. Uit de memorie van toelichting volgt dat dit een besparing van 30-32% op zal gaan leveren.

Lokale toegang

Vanuit het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming wordt gekeken hoe de lokale toegang het best vorm gegeven kan worden. De kern is dat cliënten beter en sneller worden geholpen. Vanuit de Wmo wil de gemeente mee in deze ontwikkeling zodat ook Wmo-clients beter en sneller worden geholpen.

2.2 Wat wil de gemeente bereiken?

Inwoners voelen zich goed omdat ze de koers van hun eigen leven bepalen, eventueel ondersteund door de kracht van de samenleving, laagdrempelige zorg en kortdurende (welzijns-)voorzieningen.

Gezinnen, kinderen en jongeren ondersteunen bij het lichamelijk en psychisch gezond opgroeien in een veilig leefmilieu. Met als uitgangspunt: zo licht als het kan en zo zwaar als het nodig is. Dit doet de gemeente door in samenwerking met professionele partners op preventie in te zetten binnen een dekkend zorgnetwerk.

Mensen met psychische of sociaal-maatschappelijke problemen zijn volwaardig onderdeel van onze samenleving. Dit draagt bij aan voorspoedig herstel en het afnemen van problemen. Voorwaarden hiervoor zijn veilig en betaalbaar wonen, in of dicht bij de eigen woonplek, passende begeleiding en ondersteuning, zinvol werk, voldoende inkomen, een veilige en gezonde leefomgeving en een welwillende samenleving.

Nieuwkomers stimuleren om mee te doen in de maatschappij. Door het begrijpen en spreken van de Nederlandse taal, door een thuis te hebben, te participeren op werkgebied en op sociaal vlak deel te nemen in de maatschappij. Hiermee creëert de gemeente draagvlak bij de nieuwkomer en zijn omgeving. Op deze manier vindt sneller juiste integratie plaats.

Het vergroten van de (financiële) weerbaarheid van onze inwoners, zodat iedereen in staat is om volop mee te doen in de samenleving.

Initiatieven en activiteiten gericht op maatschappelijke activering van de steeds groter wordende groep ouderen moeten actief ondersteund worden.

“Omzien naar elkaar” is het vertrekpunt. De gemeente doet een groter beroep op onderlinge hulp in de vorm van burenhulp, mantelzorg en vrijwilligerswerk. Meedoen in een meer inclusieve samenleving vindt de gemeente belangrijk. Om meer grip te krijgen op het volume en de kosten van maatwerkvoorzieningen zet de gemeente optimaal in op preventie (vrij naar Coalitieakkoord 23-26).

2.3 Wat gaan de gemeente daarvoor doen?

De gemeente gaat de transformatie snel meer vorm geven. Er ligt een bezuinigingsopgave en er zijn wachtlijsten binnen Wmo en Jeugd, zowel intern als bij de gecontracteerde aanbieders. Dit alles maakt dat er is gekozen voor één speerpunt die deze punten tezamen aanpakt:

‘Poort voor de Poort’

Hierin vat de gemeente alles samen. Door de lokale toegang te versterken en deze toegankelijker te maken voor inwoners, worden mensen sneller geholpen én is er minder doorstroom naar duurdere geïndiceerde zorg. Door mensen dicht bij huis te helpen met laagdrempelige zorg of ondersteuning, wordt voorkomen dat men lang moet wachten en dat zorgvrager groter (en duurder) worden. De gemeente wil de bereikbaarheid van de toegang vergroten, mensen bereiken via bijvoorbeeld sportverenigingen of culturele activiteiten. Voor iedere inwoner moet duidelijk zijn waar welke zorg of ondersteuning, laagdrempelig en dichtbij huis, beschikbaar is. De gemeente noemt dit het voorliggend veld, ofwel gesubsidieerde aanbod. Het wordt zo ingericht, dat de gemeente tijdig kan signaleren (vroeg signalering), de hulp is vindbaar en toegankelijk.

Borgen voorzieningen sociale basis

De gemeente wil de voorzieningen in de sociale basis borgen, met als doel het duurzaam inrichten van het voorliggend veld. De gemeente versterkt de verbinding voor de toegang met belangrijke lokale partners en stemt werkzaamheden op elkaar af. Het doel is de hulpvraag snel en efficiënt op de juiste plaats op te kunnen pakken. Dit wordt bereikt door:

- Integraal overzicht opstellen van alle voorliggende voorzieningen
- Versterken opdrachtgeverschap
- Versterken lokaal partnerschap
- Visiedocument over inzet van voorliggende voorzieningen

Leefbaarheid kwetsbare buurten vergroten

De gemeente zet opbouwwerk in om de gemeenschap te versterken, vroegtijdig ondersteuning te kunnen bieden en daarmee een zwaardere (en dus duurdere) zorgvraag te voorkomen. Opbouwwerk is een lokale partner die de gemeente tijdig helpt te signaleren.

Ontwikkelen sterke lokale teams

De gemeente inventariseert welke duurzame verbeterpunten nodig zijn die bijdragen aan de transformatie. Er wordt gestart met Jeugd, de gemeente sluit aan bij het proces van de Hervormingsagenda Jeugd in de regio. Medio 2024 levert de gemeente met ondersteuning van een procesleider in de regio de volgende resultaten op: een inventarisatie in welke mate de toegang voldoet aan de eisen vanuit de hervormingsagenda en een verbeterplan. Hierbij heeft de gemeente ook inzicht in de financiën en welke besparingen hier uit komen.

Versterken poort voor ondersteuning en advies

De gemeente gaat in gesprek met maatschappelijke werk, adviseur zorg en dienstverlening, de Wmo consultants, consultants ondersteuning en advies en mogelijk andere partners in de sociale basis over de rol die zij kunnen spelen als eerste toegang voor ondersteuning en advies.

Invoeren hybride toegang beschermd wonen, beschermd thuis.

Met de definitieve invoering van de decentralisatie beschermd wonen, wordt de toegang tot beschermd wonen belegd bij het sociaal loket, ondersteund door een regionaal expertise team. Hier moet echter rekening gehouden dat de invoering uitgesteld wordt naar 1 januari 2026.

Relatie met de Poort: Het voorliggend veld zijn de belangrijke lokale partners waarmee de gemeente de toegang willen verbinden. De gemeente gaat de verbinding voor de toegang versterken met belangrijke lokale partners en stemt werkzaamheden op elkaar af.

2.4 Wensen/Keuzemogelijkheden

2.4.a Kunstgrasveld SC Groessen

Sportclub Groessen is de afgelopen jaren gegroeid. De huidige capaciteit van de velden is niet meer voldoende voor trainingen en wedstrijden. Om deze reden is een tweede kunstgrasveld noodzakelijk. Voor de aanleg van een kunstgrasveld is in 2025 een bedrag van € 590.000 nodig. De kapitaallasten bedragen vanaf 2026 € 52.967 per jaar. Gezien de financiële situatie raden we het honoreren van deze wens af. Mocht de wens toch worden gehonoreerd dan zal er een aanvullende keuze uit de bezuinigingsmaatregelen moeten volgen.

2.4.b Kunstwerk bibliotheek Liemers

Bibliotheekwerk is sinds 2020 een wettelijke taak van gemeenten. Om de taken van de WSOB (Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen) en de toekomstige Zorgplicht (vanaf 2025) uit te kunnen voeren, heeft de bibliotheek een stabiele financiële basis nodig. De gemeente Duiven staat (net als de andere Liemerse gemeenten) op dit moment laag op de ladder van financiering tov de landelijke cijfers (€ 11,81 per inwoner tov € 26,25 per inwoner als landelijk gemiddelde). Daardoor kan lang niet alles worden uitgevoerd wat vanuit de wet en de netwerkagenda gewenst is. Gezien de versterkingsoperatie die vanuit het rijk is opgezet zou de gemeente moeten investeren in de bibliotheek om o.a. de achterstanden te verkleinen en laaggeletterdheid omlaag te brengen (14% van de bevolking is laaggeletterd). Om gelijk op te trekken met de Liemerse gemeenten is het voorstel om de structurele subsidie aan de bibliotheek te verhogen met € 94.611 waarbij de financiering omhoog gaat naar € 18,61 per inwoner.

2.4.c Budget SHO

De Stichting Activiteiten Horsterpark, HOPE XXL en DE OGTENT (verder te noemen: SHO) heeft voor 2024 € 190.844 subsidie toegekend gekregen [raadsbesluit 26-03-2024]. Deze is gebaseerd op de meerjarige overeenkomst welke tot en met 2023 liep; bestaande uit een basissubsidiebedrag [€ 138.000 + indexatie] en een medemogelijkmaakbedrag (€ 47.000).

De basissubsidie is opgenomen in de begroting tot en met 2028. De subsidie voor het mede mogelijk maken is begroot tot en met 2024. We stellen voor om deze subsidie te verlengen tot en met 2026. Daarna vervalt het medemogelijkmaakbedrag.

2.4.d Voorzieningen en projectleiding Blijfwijk

In Duiven werkt een aantal partners samen rondom het Eilandplein aan een Blijfwijk. Dit is een wijk waar mensen een leven lang kunnen blijven wonen, een wijk waar alle voorzieningen aanwezig zijn voor mensen die kwetsbaar en/of hulpvragend zijn. Denk aan aangepaste voorzieningen in huis, fysiek in de wijk en diensten afgestemd op de behoeften van inwoners. Het doel is *niet* dat mensen nooit meer verhuizen, maar wel dat ze in de wijk kunnen blijven wonen. Het droomscenario is dat zorg, woningbouwcorporaties, welzijn en gemeente met elkaar werken aan leefbaarheid, zorg en vitaal deelnemen. De basis hiervoor is in de wijk aanwezig. De gemeente werkt aan verdere samenwerking en een afgestemd aanbod en financieringsstromen.

De gemeente onderzoekt mogelijkheden om te experimenteren met de Wmo, Wlz en zorgverzekeringswet op de Blijfwijk zodat toegankelijkheid van voorzieningen door domein

overstijgende samenwerking verbetert. Ook als er straks onvoldoende handen in de zorg zijn en onvoldoende verpleeghuizen.

Concreet kan dit kostenstijging tot gevolg hebben; om inwoners langer thuis te kunnen laten wonen, zal meer aanspraak gedaan worden op de Wmo en woningaanpassingen in plaats van op de Wlz. Dit vraagt een tijdelijke, maar naar schatting forse investering voor Duiven. Voorbeeld is het realiseren van een scootmobielpool in de wijk, waardoor inwoners samen van een scootmobiel gebruik kunnen maken. Op termijn levert dit 'winst' op, maar het vraagt voor nu een investering.

Om de aansluiting met de zorgpartners (Vivare, Liemerije, zorgverzekeraars en Woonzorg Nederland) te verstevigen en de financieringsstromen op elkaar af te stemmen, is een projectleider aangetrokken. Deze wordt samen met de partners gefinancierd. De gemeente schat in dat onze cofinanciering neer komt op € 25.000 voor 2025.

2.4.e Accommodatiebeleid

Met het accommodatiebeleid legt de gemeente een koppeling tussen de beleidsvelden in het sociaal domein en sport en de benodigde huisvesting. Om de vastgoedinvesteringen te beschermen heeft de gemeente perspectief nodig wat er met accommodatiebeleid opgehaald en vastgesteld wordt. De gemeente verwacht naar de toekomst toe een efficiënter ruimtegebruik. Voor het opstellen van dit beleid is eenmalig een bedrag van € 46.000 nodig.

2.4.f Realisatie hangplekken

De realisatie van hangplekken voor jongeren in de gemeente Duiven is van essentieel belang voor het bevorderen van sociale cohesie, het verminderen van overlast en het creëren van een positieve relatie tussen jongeren en de gemeente. In de dorpsgesprekken met jongeren van 12 jaar en ouder is deze wens stevig geuit. Door gebruik te maken van voorbeelden van succesvolle implementaties elders, een doordacht stappenplan en voldoende financieringsmogelijkheden, kan de gemeente Duiven deze doelen realiseren. Door nauw samen te werken met jongerenwerk kan de gemeente Duiven ervoor zorgen dat de hangplekken niet alleen worden gerealiseerd, maar ook succesvol worden ingezet als ontmoetingsplekken en sociale hubs voor jongeren in de gemeente.

Voor de realisatie en inrichting van hangplekken is een eenmalig werkbudget nodig van € 50.000. Hiermee geeft de raad het college de mogelijkheid om na gedegen onderzoek aan de slag te gaan. Het budget hoeft uiteraard niet volledig benut te worden. Het eventuele onderhoud zal in de toekomst opgenomen worden, bijvoorbeeld bij het onderhoud van 'speel- en hang voorzieningen' in de wijken. Het gevraagd bedrag kan toegevoegd worden aan de post jeugd en jongerenwerk (2025) onder noemer "inrichten ontmoetingsruimten jeugd". Dekking voor dit bedrag komt uit de onderbesteding van diezelfde posten in 2023 (ruim € 80.000) en 2024. Dat geld is in het resultaat 2023 meegenomen en in de Algemene Reserve gestort. Deze eenmalige investering kan daarom vanuit de algemene reserve gedekt worden. Gezien de financiële situatie raden we het honoreren van deze wens af. Mocht de wens toch worden gehonoreerd dan zal er een aanvullende keuze uit de bezuinigingsmaatregelen moeten volgen.

2.4.g Procesmanager Sociaal Domein

De transformatie in het Sociaal Domein is al een aantal jaren aan de gang. Na de decentralisatie in 2015 is deze in gang gezet en met het beleidskader Samen Sterk (2020) zijn de kaders hiervoor door de gemeenteraad vastgesteld. In het derde kwartaal van 2023 heeft een oplevering hiervan plaatsgevonden, waarna we aan de slag gegaan zijn met het vervolg in de vorm van een uitvoeringsprogramma en een strategische visie en missie.

In het coalitie akkoord is herijken van het Sociaal Domein opgenomen als een belangrijke opgave. De coalitie wil het omzien naar elkaar in de samenleving bevorderen (o.a. door burenhulp) en daarmee het beroep op maatwerkvoorzieningen verkleinen. Gelet op de demografische ontwikkelingen en de toenemende zorgvraag hebben de investeringen van de afgelopen jaren in het voorliggend veld nog niet geleid tot lagere uitgaven op de maatwerkvoorzieningen.

De uitgaven nemen nog steeds toe. Om deze ombuiging in de samenleving en in financiële zin te realiseren is een samenhangende programmatische aanpak nodig. Daarbij moeten samenhangende keuzes gemaakt worden die moeten leiden tot een toekomstbestendig Sociaal Domein. Keuzes over de rol en inzet van de gemeente en de samenleving, keuzes die moeten leiden tot lagere uitgaven voor maatwerkvoorzieningen en keuzes op in wat we als gemeente doen en laten. Die aanpak kan niet binnen de huidige bezetting vormgegeven worden en vraag om extra inzet en expertise.

Daarom wordt voorgesteld voor 3 jaar – samen met Westervoort- een programmamanager aan te stellen voor het Sociaal Domein die de opdracht krijgt om een samenhangende aanpak te formuleren hiervoor. Deze samenhangende aanpak omvat zowel de beleidsinhoud als financiën en bedrijfsvoering en verbindt de diverse onderdelen die nu al worden voorbereidt in het kader van Samen Sterk. Voor beide gemeenten samen zou de inzet 32 uur per week zijn. Het aandeel van Duiven in de kosten is voor 2024 € 44.100 en voor 2025 en 2026 € 88.200.

2.4.1 Overige activiteiten

De gemeente werkt ernaar toe dat meer jongeren naar school gaan, een startkwalificatie behalen en een duurzame plek op de arbeidsmarkt vinden. Dit gebeurt vanuit bestaande financiële middelen voor Regionaal Bureau Leerlingzaken, die beschikbaar zijn gesteld vanuit de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).

2.4.2 Welke externe partijen dragen hieraan bij?

BVO-DRAN

Als gevolg van gestegen brandstofprijzen en hogere cao-lonen stijgt de bijdrage van Duiven aan vervoersorganisatie BVO-DRAN (beter bekend onder de naam Avan). Vanuit de transformatieagenda Samen Sterk wordt ingezet op het versterken van het aanbod van vervoer in de sociale basis zodat minder vervoer vanuit het sociale vangnet (Avan) nodig is. Met name Graag Gedaan en de Plusbus zijn belangrijke vormen van vervoer in de sociale basis. Het aanbod van de Plusbus wordt verruimd. Daarnaast wordt ingezet op communicatie om inwoners meer bewust te maken van het vervoersaanbod in de sociale basis. Hierdoor lijkt de bestaande bestemmingsreserve afdoende en is aanmelding niet nodig.

MGR

De MGR is een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling die verantwoordelijk is voor het inrichten en uitvoeren van de aanbestedingen van de regionale zorg en de inkoop en contractering van bovenregionale zorg. Zij dragen zorg voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördineren volwasseneneducatie. Daarnaast geven zij vorm en inhoud aan het werkgeverschap voor SW-medewerkers en plaatsen zij werkzoekenden bij werkgevers uit de omschreven doelgroepen. De MGR voert sinds 2022 het contractbeheer en contractmanagement van inburgeringstrajecten uit.

VGGM

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) werkt voortdurend aan publieke veiligheid en gezondheid. De VGGM is de wettelijk aangewezen hulporganisatie voor onder meer volksgezondheid en veiligheid. De VGGM beschikt over de kennis en ervaring waar de gemeente Duiven niet over beschikt en ambtelijk niet structureel kan aantrekken. Ze verzorgen onder andere het vaccinatiebeleid, geven voorlichtingen op het gebied van gezondheid, denken mee over gebiedsinrichting, etc. Momenteel heeft de VGGM, waaronder de GGD valt, te kampen met problemen die in de tijd van corona zijn opgeschoven. Om de dienstverlening flexibeler en minder kwetsbaar te organiseren is er besloten om het financiële kader te verruimen voor 2024.

Het komende jaar wordt er onderzocht wat er de komende jaren aan financiën nodig is om de taakuitvoering van de GGD op niveau te houden.

Santé Partners

Santé Partners is een belangrijke lokale partner die o.a. het opbouwwerk verzorgt. Samen met MEE zijn deze organisaties onmisbaar in de realisatie van een betere toegang. Er wordt daarnaast samengewerkt met lokale belangenbehartigers zoals wijk- en dorpsraden en wijkverenigingen in de gemeente Duiven.

2.5 Wat gaat het kosten?

Saldi 2024-2028 programma Maatschappij

Nieuwe activiteiten	2024	2025	2026	2027	2028
Speerpunten:					
Poort voor de poort					
Totaal speerpunten	0	0	0	0	0
Wensen/Keuzes:					
2.4.a Kunstgrasveld Groessen			0	0	0
2.4.b Kunstwerk! Bibliotheek Liemers	94.611	94.611	94.611	94.611	94.611
2.4.c Budget SHO		47.000	47.000		
2.4.d Projectleider Blijfwijk		25.000			
2.4.e Accommodatiebeleid		46.000			
2.4.f Realisatie hangplekken		0			
2.4.g Procesmanager Sociaal Domein	44.100	88.200	88.200		
Totaal wensen/keuzes	138.711	300.811	229.811	94.611	94.611
Autonome ontwikkelingen:					
2.5.1.a Wmo maatwerkvoorzieningen	1.325.000	1.557.000	1.747.000	1.940.000	2.135.000
2.5.1.b Jeugdzorg	2.114.000	2.548.000	2.548.000	2.548.000	2.548.000
individuele voorzieningen					
2.5.1 a+b Inzet stelpost Prijsstijgingen	-422.000	-418.000	-358.000	-322.000	-322.000
2.5.1.c Bestuursopdracht RSD	304.845				
2.5.1.c Kostenstijging RSD	pm	pm	pm	pm	pm
2.5.1.d Aanstellen Wmo consulenten	13.251	26.502	26.502	26.502	26.502
2.5.1.d Nieuwe aanvragen AVHO	4.096	8.192	8.192	8.192	8.192
2.5.1.e Onderwijsachterstandenbeleid	506.704	506.704	506.704		
2.5.1.e Rijksuitkering OAB	-506.704	-506.704	-506.704		
2.5.1.f SPUK Wet Inburgering	-520.891				
2.5.1.f Inburgeringskosten	520.891				
2.5.1.g Doelgroepenvervoer	-224.000	-264.000			
2.5.1.h Plusbus	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000
2.5.1.i GRHVOL	-220.000				
2.5.1.j 80 jaar vrijheid	10.000	0	0	0	0
2.5.1.k Cultuur en Erfgoedpact	0	0	0	0	0
2.5.1.l Onderhoud openbaar groen	205.000	205.000	205.000	205.000	205.000
2.5.1.m Participatiebudgetten	-37.500				
2.5.1.n Subsidie versterken bibliotheekvoorziening	92.000				
2.5.1.n SPUK lokale bibliotheekvoorziening	-92.000				
2.5.1.o 2 noodlokalen IKC Remigius	61.216	21.250			
2.5.1.p Herziening IHP	70.000				

2.5.1.q Gymonderwijs	97.500	97.500	97.500	97.500	97.500
2.5.1.r Aanbesteding onderhoud openbaar groen	25.000	-25.000			
Investeringskredieten:					
2.5.2.a Renovatie veld1 MHC Westerduiven		16.000			
Totaal autonome ontwikkelingen	3.343.408	3.789.444	4.291.194	4.520.194	4.715.194
Saldo programma 2	3.482.119	4.090.255	4.521.005	4.614.805	4.809.805

Bedragen in €

2.5.1 Autonome financiële ontwikkelingen

2.5.1.a Wmo maatwerkvoorzieningen

Naast de normale jaarlijkse indexering (volgens de systematiek van de Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland) is er door landelijke en regionale ontwikkelingen een extra stijging vanaf 1 april 2024 in de tarieven voor de zorgproducten vanaf 2024 voor Wmo. Deze tariefstijging zorgt voor een forse stijging in de uitgaven. U bent hierover al geïnformeerd via een kennisgeving in maart 2024.

Rekening houdend met overige ontwikkelingen, zoals stijging aantal cliënten door vergrijzing, afschaffing algemene voorziening en nieuw normenkader, stellen wij voor de uitgaven in de begroting bij te ramen met de volgende bedragen:

- Indexering: structureel € 325.000 bijramen vanaf 2024, dekking komt gedeeltelijk uit stelpost Prijsstijgingen.
- Extra tariefstijging + overige ontwikkelingen:

2024	1.000.000
2025	1.232.000
2026	1.422.000
2027	1.615.000
2028	1.810.000

2.5.1.b Jeugd individuele voorzieningen

Naast de normale jaarlijkse indexering (volgens de systematiek van de Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland) is er door landelijke en regionale ontwikkelingen een extra stijging in de tarieven voor de zorgproducten vanaf 2024 voor Jeugdzorg. Deze tariefstijging zorgt voor een forse stijging in de uitgaven. U bent hierover al geïnformeerd via een kennisgeving in maart 2024.

Rekening houdend met de gestegen uitgaven van afgelopen jaren en de prognose stellen wij voor de uitgaven in de begroting bij te ramen met de volgende bedragen:

- Indexering: structureel € 538.000 bijramen vanaf 2024, dekking komt gedeeltelijk uit stelpost Prijsstijgingen.
- Extra tariefstijging + overige ontwikkelingen:

2024	1.576.000
2025	2.010.000
2026	2.010.000
2027	2.010.000
2028	2.010.000

2.5.1.c Regionale Sociale Dienst (RSD)

Ook voor de RSD verwacht de gemeente vanaf 2025 een toename in de kosten door indexering, het gaat hierbij om de exploitatiekosten. De te verwachte hoogte van de stijging kan nog niet worden vastgesteld, de (meerjaren)begroting RSD vanaf 2025 wordt begin juni 2024 verwacht. De te verwachten kostenstijging zal dan worden meegenomen in de meerjarenbegroting van de gemeente Duiven.

Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD) 2024-2026

In de Voorjaarsnota 2023 was de aankondiging van de nieuwe bestuurlijke opdracht RSD al opgenomen. Deze is inmiddels op 1 januari 2024 ingegaan, na goedkeuring van de Raad op 14 november 2023. Er is akkoord gegaan met de kosten voor 2024, 2025, 2026 ad € 394.845 per jaar. Daarbij is tevens het besluit genomen om het benodigde budget a € 304.845 bij de Voorjaarsnota van 2024 beschikbaar te stellen, voor 2024, 2025 en 2026. Dit benodigde bedrag is lager vastgesteld dan de verwachte kosten omdat er een besparing op de uitkeringslasten van € 90.000 per jaar wordt gegenereerd. In de latere jaren wordt de complete investering op deze wijze terug verdient.

2.5.1.d Aanstellen 14,4 uur Wmo-consulenten per 1 juli 2024

Vanaf juli 2024 zet de gemeente de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning om in een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Inwoners kunnen gebruik blijven maken van de algemene voorziening totdat hun verwijzing afloopt. Als zij na deze periode nog huishoudelijke ondersteuning nodig hebben, moeten zij opnieuw een melding doen bij het Sociaal Loket. Deze meldingen worden vanaf 1 juli 2024 opgepakt door de Wmo-consulenten in plaats van het Sociaal Loket. Om deze omzetting mogelijk te maken is 11 uur per week extra capaciteit nodig. De WMO-consulenten zitten in functieschaal 9. Bij een 36 uur werkweek kost dit € 7.227,92 per maand. Om de omzetting te realiseren is 11 uur aan extra capaciteit nodig. Dit kost € 26.502 per jaar. Om nieuwe aanvragen op te pakken is 3,4 uur extra capaciteit nodig. In 2023 zijn 70 nieuwe aanvragen voor de Algemene Voorziening Huishoudelijke Ondersteuning ingediend. Een nieuwe aanvraag behandelen kost een WMO-consulent 2,5 uur. Als het aantal nieuwe aanvragen in 2013 gelijk blijft, is per week 3,4 uur extra capaciteit nodig. Dit kost € 8.192 per jaar.

2.5.1.e Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid

De uitkering is bedoeld voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal. Over het jaar 2024 ontvangt de gemeente een bedrag van € 506.704. De regeling loopt tot en met 2026. Voor de jaren 2023 tot en met 2026 kan er per jaar aan Rijksuitkering worden bijgeraamd. De gelden worden grotendeels besteed aan peuteropvang voor peuters met een risico op (onderwijs)achterstanden. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.5.1.f Specifieke uitkering Wet Inburgering

De uitkering (in 2024 is een bedrag van € 520.891 ontvangen) is bedoeld ter dekking van voorzieningen, niet zijnde uitvoeringskosten. Na afloop van ieder jaar moet verantwoording plaatsvinden aan het Rijk en vindt er een afrekening plaats. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.5.1.g Doelgroepenvervoer

Met de voorjaarsnota 2023 is er nog vanuit gegaan dat voor de jaren 2024 en 2025 de kosten voor doelgroepenvervoer fors zouden stijgen en de reserve Doelgroepenvervoer gebruikt zou worden als dekking. Volgens de gewijzigde begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2028 zal dit niet het geval zijn.

Voor het jaar 2023 de gemeente al dat de uitgaven een stuk lager uitvielen. Dit was het gevolg van de inzet van de Plusbus en minder instroom in het leerlingenvervoer. Ook werd er vanuit gegaan dat er Coronaeffecten zichtbaar waren en deze zouden herstellen, waardoor meer mensen weer gebruik gingen maken van het doelgroepenvervoer. Dit is niet het geval gebleken. Voor de jaren 2024 en 2025 zullen hierdoor de kosten lager uitvallen. Voor de jaren 2026 t/m 2028 ziet de

gemeente juist weer een stijging in de uitgaven. Dit komt door de zero-emissie doelen die gesteld zijn, de nieuwe contracten die ingaan en de te verwachten indexaties.

De gemeente stelt dan ook voor om onze begroting naar beneden bij te stellen voor de jaren 2024 en 2025 en de reserve Doelgroepenvervoer te gebruiken voor de jaren 2026-2028 indien nodig. Voor 2024 gaat het om een bedrag van € 224.000 en voor 2025 om een bedrag van € 264.000.

2.5.1.h Plusbus

De Plusbus is een voorliggende voorziening die voor het overgrote deel door vrijwilligers mogelijk wordt gemaakt. Inmiddels zijn er 39 vrijwilligers actief, hierdoor kan de Plusbus nog breder worden ingezet. De gemeente ziet dat in Duiven veel gebruik wordt gemaakt van de Plusbus en de instroom stijgt, waardoor het subsidiebedrag niet meer toereikend is. Er is een nieuwe verdeelsleutel gemaakt voor 2024 en verder. Duiven dient hiervoor € 17.000 bij te ramen.

2.5.1.i Bijdrage GRHVOL (gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers)

De bijdrage aan de GRHVOL voor het jaar 2024 kan conform de opgestelde begroting 2024 door de GRHVOL worden afgeraamd met een bedrag van € 220.000. Voor het jaar 2025 en verder zal de begroting van de GRHVOL worden verwerkt in de meerjarenbegroting.

2.5.1.j Regionale samenwerking: 80 jaar Vrijheid

De gemeente Duiven heeft sinds het vieren van 75 jaar vrijheid in 2020 samengewerkt met de regio Achterhoek aan de programma's 'Gelderland Herdenkt' en 'Gelderland in Vrijheid'. Het vieren van Vrijheid is nog steeds een relevant thema. Vanuit de Achterhoek is een waardevol netwerk voor vrijheid en vrede over de grens ontstaan. Naast de Achterhoekse gemeenten en de Liemers sluiten ook de Duitse buurgemeenten weer aan. Ook het programma 80 jaar vrijheid draait om grensoverstijgende samenwerking, het uitwisselen van kennis en informatie tussen de deelnemende gemeenten en het verbinden en ondersteunen van lokale initiatieven. De Regio Achterhoek en Liemers wil deze samenwerking voortzetten en daar incidenteel en structureel geld voor vrijmaken: incidenteel € 10.000 voor deelname aan een gezamenlijke activiteit (over onderduikverhalen danwel de Liemers evacuatieverhalen, deze zichtbaar te maken, te verbinden aan de actualiteit en de jeugd en te verwerken in wandel- of fietsroutes).

Structureel wordt € 3.000 gevraagd om de regionale samenwerking mogelijk te maken en voor de toekomst de samenwerking te kunnen continueren. Gezien de financiële situatie raden we het honoreren van deze structurele wens af. Mocht de wens toch worden gehonoreerd dan zal er een aanvullende keuze uit de bezuinigingsmaatregelen moeten volgen.

2.5.1.k Cultuur en Erfgoedpact

De gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort werken sinds 2009 samen binnen de provinciale regeling Cultuur en Erfgoedpact. Met behulp van provinciale subsidie worden diverse culturele en erfgoedactiviteiten georganiseerd met als doel versterking van cultuur- en erfgoededucatie, -participatie en -toerisme in onze regio. Met de merknaam 'Leven in de Liemers' krijgt de samenwerking steeds meer vorm en weten culturele organisaties en verenigingen elkaar steeds beter te vinden. Deze succesvolle samenwerking wil de gemeente voortzetten en borgen voor de toekomst. Jaarlijks wordt er van gemeenten een bijdrage verwacht van € 15.000, de provincie verdubbeld dit bedrag zodat er een stevige impuls kan worden gegeven aan cultuur en erfgoed in onze regio. Om dit mogelijk te maken stelt de gemeente voor om van een aantal budgetten (beeldende-en amateurkunst, overige culturele activiteiten en vormings- en ontwikkelingswerk) voor een klein deel af te ramen en deze samen te voegen tot een budget van € 15.000 voor Cultuur en Erfgoedpact voor 2025 en verder. Dit is budgettair neutraal.

2.5.1.l Onderhoud openbaar groen

In 2019 is het onderhoud van het openbare groen aanbesteed middels een Europese aanbesteding. Het contract loopt vanaf 2020 t/m 2023 met 2 jaar optionele verlenging. Het

contract gaat uit van een vaste aanneemsom waarbij indexering is uitgesloten. Er is besloten om gebruik te maken van de 2 optiejaren in het contract. Door de afgelopen jaren zijn de prijzen door onvoorziene omstandigheden fors gestegen. Hierdoor ontstaat er een prijsverhoging van € 290.000 per jaar. Dit bedrag wordt voor een bedrag € 85.000 gedekt uit het budget dat beschikbaar is gesteld voor onderhoud openbaar groen bij vaststelling van IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte). Het overige deel van € 205.000 moet worden bijgeraamd.

2.1.5.m Participatiebudgetten

De budgetten voor participatie worden momenteel deels niet uitgegeven. Dit komt doordat er onvoldoende formatie binnen 1Stroom is om initiatieven uit de samenleving te begeleiden. Oftewel: budgetten worden deels niet benut en initiatieven uit de samenleving worden niet goed ondersteunt vanuit de gemeente. Daarom wordt in deze voorjaarsnota voorgesteld om een deel van het budget voor participatie dat nu niet wordt uitgegeven, in te zetten voor extra ambtelijke formatie om burgerinitiatieven goed te kunnen begeleiden. Dit moet ingaan vanaf Q3 2024. Tot die tijd is het aannemelijk dat een deel van het budget voor participatie nog niet wordt uitgegeven zoals begroot. Voor Programma 2 levert dit een incidenteel voordeel op van € 37.500. Voor Programma 1 een voordeel van € 7.500.

2.5.1.n Specifieke uitkering lokale bibliotheekvoorziening

In november 2023 heeft de gemeente Duiven een subsidieaanvraag ingediend bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in het kader van de versterking van bibliotheken. Het gaat om een eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen (SPUK). De subsidie is bedoeld voor het verbeteren en doorontwikkelen van de bestaande bibliotheekvoorziening. In maart 2024 is een bedrag toegekend van € 92.000. Het bedrag is inmiddels verleend aan de bibliotheek.

2.5.1.o 2 noodlokale IKC Remigius

Momenteel wordt er volop gebouwd aan de nieuwe school voor IKC de Remigius. Tot het moment dat IKC Remigius de nieuwbouw in gebruik kan nemen heeft ze behoefte aan 2 noodlokale. In de Najaarsnota 2023 is een bedrag beschikbaar gesteld voor de uitgaven in 2023. Voor 2024 dient er nog een bedrag van € 87.660 beschikbaar te worden gesteld. Stichting Innerwaard neemt hiervan een bedrag van € 26.444 voor haar rekening. Voor 2025 is er nog een bedrag van € 21.250 nodig voor huur, demontagekosten en retourtransport.

2.5.1.p Herziening IHP (Integraal Huisvestingsplan)

In 2019 is er een IHP gemaakt voor Duiven. Deze wordt eens in de 4 a 5 jaar herzien. Er wordt in het IHP ook een koppeling gemaakt met het voortgezet onderwijs. Hiervoor is eenmalig een bedrag van € 70.000 nodig.

2.5.1.q Gymonderwijs

In de afgelopen jaren is gebleken dat het budget voor het gymonderwijs als gevolg van het niet indexeren niet meer toereikend is. Daarnaast wordt er ook meer gebruik gemaakt van de gymvoorzieningen. Hierdoor dient er een bedrag van € 97.500 structureel te worden bijgeraamd.

2.5.1.r Aanbesteding onderhoud openbaar groen

Voor de aanbesteding van het groenonderhoud is voor het jaar 2025 een bedrag van € 25.000 geraamd. Er wordt op dit moment overwogen om het contract niet te verlengen en de werkzaamheden al in 2024 aan te besteden. Hierdoor dient het bedrag van € 25.000 een jaar naar voren te worden gehaald.

2.5.2 Investeringskredieten

2.5.2.a Renovatie veld 1 MHC De Westerduiven

Voor de zomerstop 2025 staat de renovatie van veld 1 bij MHC De Westerduiven op de planning. De keuringsresultaten laten zien dat het veld op dit moment aan de onderkant van de kwaliteitsnorm zit. Dit maakt dat de renovatie naar voren moet worden gehaald. Uitvoering zal plaatsvinden van december 2024 t/m maart 2025. Een deel van het krediet voor de renovatie, welke was gepland voor 2025, zal dan ook naar voren moeten worden gehaald. Het gaat om een bedrag van € 100.000 voor het kunstgras en een bedrag van € 75.000 voor de onderbouw. Een bedrag van € 16.000 aan kapitaallasten zal al in 2025 worden opgenomen in de begroting 2025. Het restant van het krediet, € 415.000, zal in de begroting 2025 worden opgenomen en de kapitaallasten hiervoor vanaf 2026.

Programma 3 Omgeving

Inleiding

De gemeente Duiven streeft naar het behouden en versterken van een gezonde, veilige, vitale, duurzame, leefbare en aantrekkelijke leefomgeving. Voor nu én voor de toekomst. Om dit te bereiken heeft de gemeente een omgevingsvisie opgesteld als stip op de horizon voor de fysieke leefomgeving van Duiven, Groessen en Loo in 2040.

De omgevingsvisie sluit aan bij nationaal, regionaal en lokaal beleid. De inhoudelijke basis voor deze omgevingsvisie bestaat uit vier onderdelen:

- **Historie:** de gemeente Duiven heeft een rijke geschiedenis waar op wordt voortgebouwd.
- **Richtinggevende waarden:** belangrijk zijn onder andere de vitale, sterk onderling verbonden inclusieve gemeenschap, de aantrekkelijke leefomgeving en de uitstekende voorzieningen van de gemeente Duiven.
- **Ruimtelijke kwaliteiten:** de kenmerken van het landschap, het erfgoed en de manier van wonen in Duiven, Groessen en Loo dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente.
- **Ontwikkelingen & toekomstperspectief:** leidraad voor de toekomst is dat de gemeente ruimte wil bieden aan ontwikkelingen, recht doen aan ruimtelijke kwaliteiten, maatwerk leveren op basis van de leefomgevingskwaliteiten en zorg dragen voor natuur en milieu. Dit gebeurt samen met alle gebruikers van de leefomgeving.

Deze onderdelen zijn vertaald in een vijftal ambities met bijbehorende doelen 2030-2040. Deze thema's zijn:

- A Een Duurzaam thuis;
- B Gezonde, sociale en veilige leefomgeving;
- C Vitale economie;
- D Bereikbaarheid;
- E Klaar voor de toekomst.

A. Een duurzaam thuis

De lokale woonvraag en bovenlokale vraag uit de regionale woningmarkt Arnhem, waar Duiven onderdeel van uitmaakt, leiden tot de vraag naar nieuwe woonlocaties. In de eerste plaats streven we naar inbreiding. Gelet op de grote woonbehoefte zijn inbreidingslocaties echter niet meer voldoende. Naast het benutten van de inbreidingslocaties is het noodzakelijk om op korte termijn woningen op uitbreidingslocaties te ontwikkelen.

Een duurzaam woningaanbod dat aansluit op de wensen en behoeften van de inwoners van de gemeente vraagt om een ander type woningen dan er op dit moment beschikbaar zijn in Duiven, Groessen en Loo. De verduurzaming van de woonomgeving zal door het Klimaatakkoord verder gestalte krijgen. Concreet betekent dit het terugdringen van de energiebehoefte en het benutten van duurzame warmtebronnen. Ook klimaatadaptatie zal invloed hebben op de woningen en de openbare ruimte. Dit vraagt om rekening houden met droogte, piekbuien en de behoefte aan koelte. Dit is lokaal gekoppeld aan het programma duurzaamheid met daarin de drie programmalijnen Klimaat adaptatie, Circulariteit, Energie transitie.

B. Gezonde, sociale en veilige leefomgeving

Gezondheid is een randvoorwaarde voor het handelen, de ontwikkelingen en de plannen in de fysieke leefomgeving. We willen in het fysieke domein de gezondheid en veiligheid van inwoners beschermen, bewaken en waar mogelijk bevorderen en versterken. Ons uitgangspunt is dat een ieder die wil maximaal gezond kan leven en wonen in de gemeente Duiven. Hierbij wordt naar een aantrekkelijke leefomgeving die de inwoners herkennen en waar ze zich thuis voelen nagestreefd. Dit gebeurt samen met inwoners en andere maatschappelijke partners.

Daarnaast vindt de gemeente het belangrijk dat er aandacht is voor de medemens. Voor het fysieke domein gaat het dan om thema's als toegankelijkheid van gebouwen, openbare ruimte en bereikbaarheid.

Door de groene leefomgeving te verbinden aan andere maatschappelijke vraagstukken, zoals klimaatadaptatie en het vergroten van biodiversiteit, is het mogelijk om een win-winsituatie te creëren.

C. Vitale Economie

Duiven heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een vitaal-economische gemeente die veel bijdraagt aan de lokale en regionale werkgelegenheid. Kwaliteiten dienen behouden te blijven. Dit vereist permanente aandacht voor uitstraling en bereikbaarheid. Het versterken van de lokale economie en voorzieningen houdt de gemeente Duiven vitaal. Zo blijft de herontwikkeling van het centrum van Duiven, de spoorzone en de locaties voor de combinatie van wonen en werken ook de komende jaren op de agenda staan om de vitaliteit van de gemeenschap en voorzieningen verder te versterken. Hierbij wordt de verbinding gelegd met de ontwikkelingen in de agrarische sector, vrijetijdseconomie, natuur, biodiversiteit en klimaat.

D. Bereikbaarheid

Op lokaal niveau zet de gemeente in op duurzaamheid door te richten op meer lopen, fietsen en gebruik van het openbaar vervoer. Verbeteringen kunnen onder andere worden gezocht op het gebied van verkeersveiligheid, weginrichting, maar ook herkenbaarheid van routes en de bereikbaarheid van het buitengebied. Daarnaast is er aandacht voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van voorzieningen voor verkeersdeelnemers met een beperking.

Ook houdt de gemeente de doorstroming van het verkeer in de gaten. Op de doorgaande wegen in Duiven en Westervoort is het druk (intensiteiten zijn hoog). Bij de ontwikkeling van inbreidings- en uitbreidingslocaties voor bijvoorbeeld woningen en bedrijven is er aandacht voor de impact op de bereikbaarheid en de benodigde ruimte voor aanpassing of uitbreiding van de infrastructuur. Vanuit duurzame mobiliteit en de energietransitie wil de gemeente ontwikkelingen stimuleren. Voor de langere termijn worden daarin de nationale plannen voor transitie naar duurzame mobiliteit gevolgd. Op deze wijze behoudt de gemeente een kwalitatieve, schone, duurzame en gezonde leefomgeving.

E. Klaar voor de toekomst

De gemeente staat voor tal van uitdagingen. Zo dient de CO₂-uitstoot vergaand gereduceerd te worden, dient de gemeente zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering, is er een grondstoffentransitie nodig naar een circulaire economie en staat de biodiversiteit onder druk. Met andere woorden: de gemeente staat voor complexe opgaven die bij voorkeur integraal en in samenhang aangepakt moeten worden. De inzet is gericht op het energieneutraal zijn van de gemeente in 2050 en in aansluiting is op regionaal en nationaal beleid en wetgeving (Klimaatakkoord/Klimaatwet). Dat vraagt enerzijds om vergaande energiebesparing en anderzijds meer opwek van duurzame (hernieuwbare) energie.

Ook in de gemeente worden de gevolgen van klimaatverandering gemerkt. Denk alleen maar aan de toename van hoosbuien, periodes van stijgende temperaturen en toenemende droogte. Hoewel de gemeentelijke bijdrage als gemeente aan de klimaatverandering maar relatief bescheiden is, neemt de gemeente de verantwoordelijkheid voor de gevolgen voor het landschap en onze samenleving. De aanpak is gericht op het realiseren van een veerkrachtig en duurzaam water-, natuur-, - en bodemsysteem. Een belangrijke waarde van de inzet is om daarbij de biodiversiteit te behouden. De gemeente geeft het goede voorbeeld door steeds natuur-inclusief te denken bij alle beslissingen en investeringen. Naast de energietransitie en klimaatadaptatie is er een grote opgave in het realiseren van een circulaire economie en het sluiten van de kringlopen. Hierbij wordt naar minder afval, meer recycling en hergebruik nagestreefd.

Gezien integrale ruimtelijke ordening steeds belangrijker wordt, dienen er in relatie tot bodem en ondergrond verschillende disciplines bij projecten betrokken te zijn. Daarnaast moeten beheer en uitvoering van de openbare ruimte veel meer met het beleid van het fysiek domein verbonden worden. Kansen en risico's in de ondergrond worden zo eerder benut en/of gesignaleerd en betrokken worden bij de plan- of beleidsvorming.

3.1 Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkeling

De gemeente wil de lokale en regionale economie verstevigen. Om dat te bereiken, wordt er binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan de verschillende opgaven samengewerkt. Binnen de Productieve Regio (Economie) wordt dit jaar gewerkt aan een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028 met aandacht voor onder meer vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen, herstructurering en intensivering van bestaande terreinen en netcongestie.

De gemeente ziet graag dat onderwijs, bedrijfsleven en gemeente intensiever met elkaar samenwerken. Hier gaat onder meer de Liemerse Ambassade zich de komende jaren nog nadrukkelijker mee bezighouden in het kader van het Actieplan Liemerse Economische Visie 2024-2026. De belangrijkste thema's van de Liemerse Ambassade blijven logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie inclusief retail.

The Economic Board werkt aan het versterken van verbindingen in de regio Arnhem-Nijmegen vanuit de economische kracht met de nadruk op de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Voor de gemeente Duiven is met name de ontwikkeling van de energiesector van groot belang.

De gemeente geeft de laatste kavels uit op bedrijventerrein De Nieuweling en Synergiepark InnoFase. Daarnaast worden gesprekken gevoerd met ondernemers die zich willen vestigen op Centerpoort-Noord 2, vooruitlopend op de vaststelling van het omgevingsplan door de gemeenteraad, naar verwachting in Q4 2024. In Q2 2024 wordt naar verwachting door de gemeenteraad het bestemmingsplan Graafstaete 2 vastgesteld. Daarna kunnen ook voor dit terrein met belangstellende ondernemers gesprekken worden gevoerd over de mogelijkheden tot vestiging.

Voor de economische ontwikkeling zijn ook inspanningen op andere beleidsterreinen van groot belang. Zoals bereikbaarheid, huisvesting, beschikbaarheid van (duurzame) energie en een goed functionerende arbeidsmarkt.

De woningnood/-markt

Voor veel mensen is het lastig om een woning te vinden die aansluit bij hun wensen en (financiële) mogelijkheden. Ook groeit het aantal huishoudens de komende jaren fors. Daarom moeten er snel meer woningen bij komen. Daarnaast staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal 1 en 2 persoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2040 zo'n 60.000 extra woningen nodig in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). Ook in de Liemers en in Duiven blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig.

Het kunnen laten bouwen van deze aantallen woningen is een stevige opgave waar ook in regionaal verband hard aan wordt gewerkt. In 2020 zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk met de 1^e Woondeal een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Landelijk heeft deze opgave sindsdien steeds meer aandacht en prioriteit gekregen. Het Rijk heeft in 2022 met alle provincies afspraken gemaakt over de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3e deel betaalbaar is. Om dat te realiseren neemt het Rijk de regie op de volkshuisvesting en de woningbouw met de Nationale Woon en Bouwagenda en het programma een thuis voor iedereen. Er zijn prestatieafspraken gemaakt met provincies en corporaties, er is in 2023 een nieuwe Woondeal 2.0 afgesloten en is de GMR vanwege de benodigde schaa sprong, op het gebied van verstedelijking, aangewezen als NOVEX ontwikkelgebied. Er wordt door het Rijk ook gewerkt aan nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting). De opgaven voor de versnelling van de woningbouw zijn dus groot maar onder meer door de oorlog in Oekraïne, de in 2022 en 2023 fors gestegen bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, de toenemende uitdaging rondom netcongestie en het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken maakt het realiseren van de noodzakelijke stevige betaalbare woningbouwopgave tot een grote uitdaging.

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) wegwerpplastic, inkomsten zwerfafval

Sinds 2023 betalen producenten van kunststofproducten voor eenmalig gebruik mee aan de aanpak van zwerfafval door gebiedsbeheerders. Producenten moeten een deel van de kosten vergoeden die gemeenten en andere gebiedsbeheerders maken voor het opruimen, vegen en transport naar de verwerking van deze stromen in het zwerfafval. Ook kosten voor bewustwording en gedragsbeïnvloeding vallen onder de UPV. Beleidsontwikkeling, monitoring en handhaving vallen buiten deze UPV-zwerfafvalvergoeding. Gemeenten ontvangen de vergoeding achteraf voor reeds gemaakte kosten. Op 1 juni 2024 zal de hoogte van de vergoeding gepubliceerd worden waarna voor 1 november 2024 de vergoeding uitgekeerd zal worden voor kosten die gemaakt zijn in 2023. De vergoeding wordt jaarlijks via deze cyclus uitgekeerd. Er is geen einddatum voor deze regeling. De vergoeding is niet belastingplichtig, hoeft niet aangevraagd of verantwoord te worden en zal aangekondigd worden in de circulaire

Netcongestie

Het elektriciteitsnet zit (bijna) vol en dat heeft consequenties voor zowel de levering van stroom als de teruglevering. Het Duivens elektriciteitsnet zit ongeveer als volgt in elkaar: Tennet levert aan een zogenaamd 'onderstation' hoogspanning. Op dit onderstation wordt de elektra omgezet naar middenspanning van waaruit het gedistribueerd naar de woonwijken/bedrijventerreinen en waar het in zgn middenspanningsruimtes wordt omgezet naar laagspanning.

Alle woonwijken/bedrijventerreinen in Duiven, Montferland (deels) Westervoort en Zevenaar worden gevoed vanuit 'onderstation Zevenaar'. Dat onderstation zit bijna vol, zo vol dat naar het zich nu laat aanzien niet alle ruimtelijke plannen, in de periode heden tot en met 2030, in

de vier gemeenten gerealiseerd kunnen worden. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden. Keuzes tussen gemeenten onderling (welke gemeente krijgt hoeveel reestruimte) en keuzes binnen de gemeenten (welk plan wordt gerealiseerd en welk plan wordt getemporeerd).

Op moment van dit schrijven is niet duidelijk hoeveel reestruimte er exact op het onderstation aanwezig is. Wel is de gemeente al in gesprek met de betrokken gemeenten en Liander over het verdelingsvraagstuk. NB dit is een zeer dynamisch dossier waarin informatie elkaar snel opvolgt en/of verouderd. Het college beraadt zich nog op de wijze waarop wij de gemeenteraad hier goed over blijven informeren.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)/ Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) en Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX)GPLG

Blijvende oplossingen voor opgaves als natuur (waaronder stikstof), waterkwaliteit en klimaat. Dat is het doel van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Door in een gebiedsgerichte aanpak maatregelen voor natuur, klimaat, bodem en water slim te combineren, is de verwachting dat de natuur hersteld en er meer ruimte komt voor vergunningverlening. Onderdeel van het NPLG zijn afspraken tussen Rijk en provincies over hoe de opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur, ruimtelijk goed kunnen worden ingepast. Het Rijk vraagt hiervoor een ruimtelijk voorstel van iedere provincie.

De provincie Gelderland heeft in december 2023 een ruimtelijk voorstel vastgesteld. Dit ruimtelijk voorstel is opgebouwd uit de Regio Arrangementen van de 7 regio's in Gelderland. Een van de regio's is onze Groene Metropoolregio. In het Regio Arrangement worden door provincie, regio's, gemeenten en waterschappen afspraken gemaakt over het gezamenlijk perspectief voor hoe we al deze opgaven in samenhang aanpakken. In het NPLG heeft het Rijk per provincie doelen gesteld voor natuur, stikstof, water en klimaat. De opdracht van het Rijk aan de provincies is om te komen met een gebiedsplan over hoe deze doelen bereikt gaan worden.

De Provincie Gelderland gaat dit doen via het gebiedsprogramma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). In dit Gelderse gebiedsprogramma (VLGG) zijn naast de NPLG-thema's een vitale en duurzame landbouw en duurzame verstedelijking van essentieel belang, denk aan economie (bedrijvigheid), bouwen, wonen en mobiliteit. Hier ligt voor de Groene Metropoolregio (de GMR) dan ook de verbinding met de Verstedelijkingsstrategie en het Regio Arrangement. De verstedelijkingsstrategie, verstedelijkingsconcept en de verstedelijkingsafspraken zijn een belangrijke basis geweest voor ons Regio Arrangement.

NOVEX

Binnen de Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX) zijn 17 NOVEX-gebieden aangewezen waarin Rijk en regio langjarig samenwerken aan complexe, vaak gestapelde opgaven in deze gebieden. De GMR behoort samen met de Regio Foodvalley (FV) tot deze 17 Novex-gebieden. De grote ruimtelijke transitie in deze gebieden vragen om een NOVEX-uitvoeringsagenda en ontwikkelperspectief. Het ontwikkelperspectief bouwt voort op de verstedelijkingsstrategie, het Regioarrangement, VLGG, de Regionale EnergieStrategie (RES) en de Gelderse Energie Infra Structuur (GEIS) en is onderdeel van het Ruimtelijk voorstel van de Provincies Gelderland en Utrecht. Het ontwikkelperspectief NOVEX Arnhem Nijmegen Foodvalley is opgebouwd langs drie hoofdopgaven:

- Realiseren van een schaa sprong in verstedelijking met oog voor leefomgeving.
- Realiseren van natuurherstel en een robuust watersysteem.
- Realiseren van een transitie in het landelijk gebied.

Eind 2023 is het NOVEX-Ontwikkelperspectief opgesteld voor onze regio en vastgesteld door de Colleges van burgemeesters en wethouders in de GMR en FV. In de NOVEX uitvoeringsagenda staan de maatregelen die nodig zijn om de gemeentelijke opgaven te realiseren. Over een deel van deze maatregelen zijn al afspraken met elkaar gemaakt (Bestuurlijke afspraken verstedelijking in 2022). Over een deel van deze maatregelen moeten nog nadere afspraken worden gemaakt.

Dit gebeurt in de NOVEX uitvoeringsagenda. Dit is een gezamenlijke agenda van Rijk, provincies, regio's en waterschappen. De uitvoeringsagenda wordt in 2024 opgesteld.

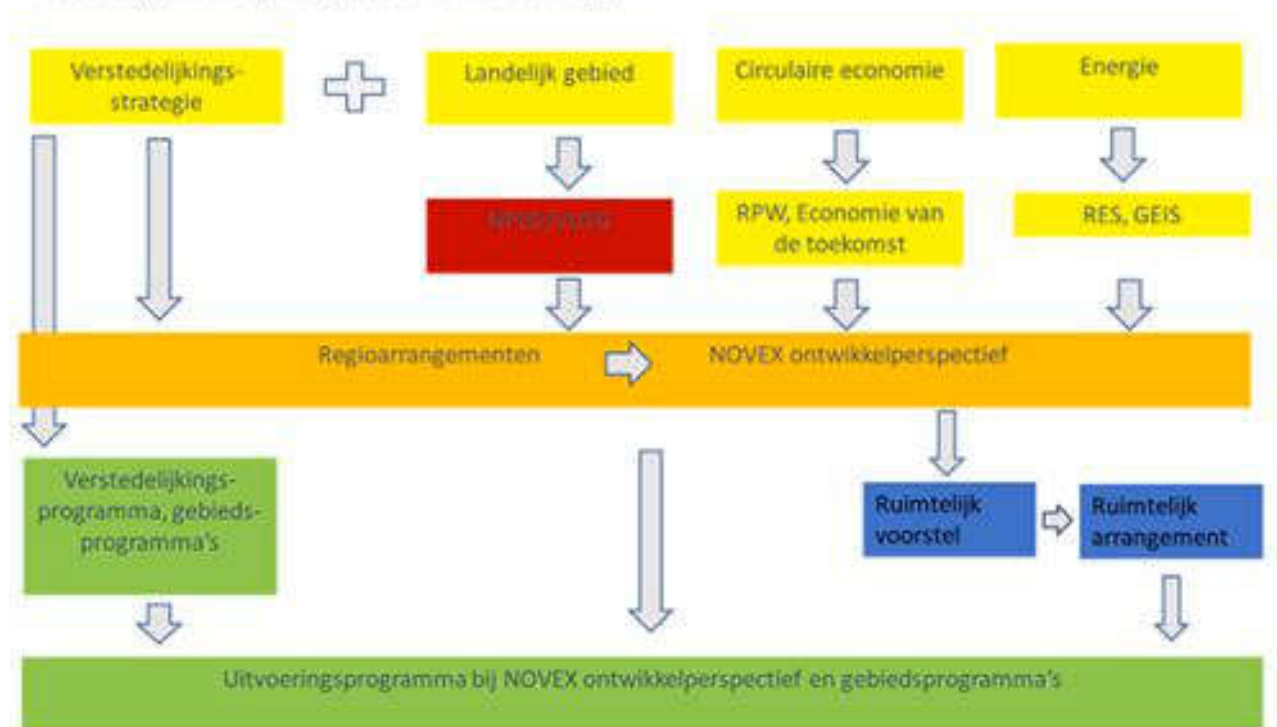
Gebiedsprogramma Liemers

In de Liemers zijn vanuit de verstedelijkingsstrategie (nu NOVEX) in een gebiedsprogramma doelen vertaald naar concrete acties/ maatregelen met een prioritering voor de korte en lange termijn.

In 2024 ligt de prioriteit bij het onderzoeken van de mogelijkheden voor woningbouw in de spoorzones (Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam). Dit is nodig om de toekomstige woningbouwopgave tot 2040 te kunnen uitvoeren (inbreiding zoveel mogelijk boven uitbreiding). Daarnaast ligt er een ambitie om de groenblauwe gebieden en structuren binnen en buiten de stedelijke zone te versterken en deze nog meer met elkaar verbinden. Hiermee moeten de landschapswaarden overal in de stedelijke zone nabij zijn en kunnen bijdragen aan een goed woon en leefklimaat, de energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezondheid. Specifiek voor het Broek wordt ingezet op versterking van de landschapsstructuren, groen-blauw in combinatie met een vitale en toekomstbestendige landbouwsector en een aanpak droogte. Daartoe onderscheiden we in de Liemers in grote lijnen 3 zones:

- Het Liemers Broek (zone boven de A12) à aanpak via VLGG
- De Stedenband (Westervoort-Didam) à aanpak via NOVEX
- Het buitendijksgebied (van Spijk tot Doesburg) à aanpak via IRM en PAGW

Afbeelding 1: ruimtelijke trajecten en hun samenhang

3.2 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Duiven is het goed leven, wonen en werken. De gemeente wil werken aan een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

De thema's uit de omgevingsvisie zoals beschreven in de inleiding van dit hoofdstuk sluiten aan bij dit programmadoel.

Toelichting

De aanwezigheid van werkgelegenheid, de kwaliteit van de werk-, woon- en leefomgeving, de mogelijkheid tot ontmoeting en het creëren van verbondenheid in de buurt, het realiseren en behouden van maatschappelijke voorzieningen, hebben uiteindelijk effect op de positieve gezondheid van de inwoners. De gemeente zet hier steeds meer op in bij de werkwijze en aanpak en de belangrijke keuzes die gemaakt worden. De gemeente wil de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Zo is de gemeente in staat om te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Het is daarbij belangrijk om de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar af te stemmen. Ook is het streven om potenties in de vrijetijdseconomie verder te benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

De gemeente wil bijdragen aan een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. Uitbreidings- en inbreidingslocaties dienen gerealiseerd te worden. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

De gemeente stimuleert en faciliteert en is hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Hierbij heeft de gemeente een verbindende rol.

Hoofddoelen

De hoofddoelen van programma 3 hebben samenhang in de Omgevingswet. De Omgevingswet is als het ware de kapstok. Het proces rondom de omgevingswet is weergegeven in het eerste speerpunt. De thema's uit de omgevingsvisie vormen de basis voor de overige speerpunten. Deze thema's zijn:

- A. Een Duurzaam thuis;
- B. Gezonde, sociale en veilige leefomgeving;
- C. Vitale economie;
- D. Bereikbaarheid;
- E. Klaar voor de toekomst.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Een Duurzaam thuis

3.A.1	Uitvoeren Woonvisie/Versnellen woningbouw
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven, Groessen en Loo sluiten aan bij de behoefte, initiatieven en ontwikkelingen in de samenleving. Voor de nieuwe buurten en wijken werkt de gemeente aan een goede mix van betaalbare huur- en koopwoningen voor met name jongeren, ouderen en één -, en tweepersoonshuishoudens. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving en voldoende aanbod van betaalbare woningen.
Toelichting	Met het vaststellen van de Woonvisie 2021-2030 heeft de gemeente weer een actievere en proactieve houding gekregen in de uitvoering van het gemeentelijk woonbeleid. De noodzaak voor deze houding is inmiddels via de Nationale Woon en Bouwagenda, het programma een duurzaam thuis en de nieuwe Woondeals ook op rijks-, provinciaal- en regionaal niveau vorm gekregen voor het langer zelfstandig thuis wonen, de grote (betaalbare) woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen, bevestigd. In de Woonvisie is een groot aantal doelen voor de komende jaren benoemd. Deze zijn na de evaluatie van de Woonagenda 2021-2022 voor de jaren 2023-2024 concreet gemaakt in de Woonagenda 2023-2024. Voor de jaren 2025-2026 zal op basis van de Woonvisie en nieuw Rijksbeleid een nieuwe Woonagenda worden opgesteld. Om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen voldoen moet er flink worden doorgepakt op de reeds in beeld zijnde woningbouwlocaties, wordt er afgestapt van het fenomeen reserve locatie en als het haalbaar is, worden er zo snel mogelijk flexwoningen gerealiseerd op de Biezenkampen. De gemeente bouwt naar behoefte de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment. De grootste opgave voor woningbouw ligt vanzelfsprekend in de kern Duiven. De gemeente realiseert de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale binding. De gemeente stelt eisen op het gebied van betaalbaarheid, energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid. Met de Woondeal 2023 is geconstateerd dat er voor de regio nog een grotere woningbehoefte is dan tot nu toe berekend. Dit betekent dat er dus met blijvende prioriteit uitvoering gegeven moet worden aan woningbouw op de nu bekende locaties en dat er nog ruimte noodzakelijk is om de komende jaren te zoeken naar aanvullende woningbouwlocaties.
Risico's	Onvoldoende kunnen inzetten op monitoring, continuering van gemaakte afspraken, inzet op beleid en of woningbouwprojecten. Bij woningbouwlocaties specifiek zijn er in algemene zin risico's als: onrendabele toppen, netcongestie, het niet kunnen vinden van personeel voor met name specialistische functies, afhankelijkheid ontwikkelaar (bij locaties waar we faciliterende rol hebben), stikstof, gerechtelijke uitspraken, doorlooptijd beroepsprocedures Raad van State etc.. Verder is het uitblijven van de noodzakelijke besluiten een procesrisico om voldoende woningen op tijd te kunnen realiseren. Het beleid is daardoor onvoldoende effectief of woningbouwprojecten en/of de realisatie van woningen en de woonagenda schuift daardoor op in de tijd.
Planning	Uitvoering geven aan de Woonvisie 2021, de Woonagenda en de Woondeal 2023, waaronder het doorpakken op woningbouwprojecten (huidige korte termijn plannen voor de komende twee tot vier jaar). De Woonvisie en woningbouwversnelling zijn gecombineerd met de Woondeal 2023 meerjarige processen die de komende jaren blijvend om grote inzet vragen. Voor de middellange termijn start deze raadsperiode naar aanleiding van de evaluatie van medio 2024 de visievorming voor mogelijke nieuwe woningbouwlocaties op basis van de nieuwste prognose cijfers.

3.A.1	Uitvoeren Woonvisie/Versnellen woningbouw
Financiën	Voor de uitvoering van dit speerpunt is met de voorjaarsnota 2021 gelet op de ambities uit de nieuwe Woonvisie, de Woonagenda en de Woondeal meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven structureel € 50.000 per jaar opgenomen. Dit bedrag wordt met ingang van 2024 structureel verhoogd met € 10.000 tot € 60.000. Voor de uitvoering urgentie, bezwaar en beroep van de gemeentelijke Huisvestingsverordening komt met ingang van 2025 een andere kostenverdeling tussen corporaties en gemeenten, zodat deze wat meer in balans is. Dit leidt tot een verhoging van het benodigde budget van € 10.000. Voor het doorpakken op de Ploen-Noord (1^e fase), Plakse Weide, Biezenkampen (flexwoningen) en de inbreidingslocaties zijn de bestaande (extra) middelen vooralsnog voldoende (vanuit de huidige ambtelijke formatie, de voorbereidingskredieten, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten). Voor de verdere uitwerking en uitvoering is aanvullende ambtelijke capaciteit nodig. Met de programmabegroting 2022-2026 is voor de realisatie van woningbouwplannen tot 1 oktober 2026 aanvullend budget vastgelegd. In 2023, 2024 en 2025 ieder jaar € 300.000 en in 2026 tot 1 oktober 2026 nog eens € 200.000. Deze middelen worden gedekt uit de Algemene Reserve. Om het doorpakken op de woningbouw ook na oktober 2026 te kunnen doorzetten is voor het resterende deel van 2026 nog € 100.000 benodigd en voor de jaren 2027 en 2028 € 300.000 per jaar.
Participatie	De Woonagenda met daarin opgenomen de actuele informatie per doel wordt 2 maal per jaar met de gemeenteraad gedeeld. Voor wat betreft woningbouw en verdere beleidsontwikkeling bepaalt de gemeente, afhankelijk van de situatie en de ontwikkeling hoe en in welke mate participatie wordt ingezet.

3.A.2	Flexwoningen Biezenkampen
Doel	De realisatie van Flexwoningen op Biezenkampen
Toelichting	Het College wil zo snel mogelijk een bijdrage leveren aan het tekort aan woningen voor 1- en 2 persoonshuishoudens in de sociale- en middeldure huur. Het College denkt dan met name aan de doelgroepen jongeren/starters, spoedzoekers en statushouders. Locatie Biezenkampen is volgens het locatie- en effectonderzoek flexwonen uit 2023 een geschikte locatie voor woningbouw. De gemeente onderzoekt met Vivare en marktpartij de haalbaarheid van een circulair verplaatsbaar woningbouwproject op deze locatie, groot ca. 120-150 flexwoningen. Wanneer de gemeenteraad instemt met woningbouw voor de gehele locatie Biezenkampen, krijgen de circulair verplaatsbare woningen een tweede permanente plek binnen locatie Biezenkampen. Dit is duurzaam en geeft Vivare en Rabo SmartBuilds meer zekerheid over een tweede locatie. Dit komt hun businesscase ten goede. Dit betekent dat huurprijzen zo laag mogelijk kunnen worden gehouden en ook gedurende de hele periode in hetzelfde prijssegment blijven.
Risico's	Wanneer de gemeenteraad niet instemt met een totale ontwikkeling van locatie Biezenkampen, bestaat er onzekerheid over de tweede locatie voor het flexwoonproject. Dit kan betekenen dat de businesscase alsnog niet haalbaar is voor Vivare en/of marktpartij. Of dat gemeente hier garanties voor moet afgeven (financiële risico's voor Vivare en marktpartij afdekken). Om snelheid in het proces te krijgen, worden stappen niet na elkaar gezet, maar zoveel mogelijk gelijktijdig. Dit kan betekenen dat er kosten gemaakt worden voor onderzoeken die vervolgens niet kunnen worden doorberekend aan Vivare en/of marktpartij, omdat de ontwikkeling alsnog niet haalbaar is.

3.A.2	Flexwoningen Biezenkampen
Planning	Het College wil voor de zomer 2024 een stedenbouwkundig plan voor het flexwoonproject afronden, waarbij er ook met de omgeving hierover is geparticipeerd. Ook is dan helder of de businesscase voor alle partijen (gemeente, Vivare en marktpartij) haalbaar is. Hierna wordt de ruimtelijke procedure opgestart. De planning hangt onder andere af van de snelheid van de procedure, hoe snel kunnen woningen worden geleverd, wanneer worden deze besteld (na onherroepelijke omgevingsvergunning of eerder) en aansluiting op het elektriciteitsnetwerk.
Financiën	Binnen het voorbereidingskrediet flexwonen ad € 200.000 is ruimte voor projectbegeleiding en diverse onderzoeken in 2024. Wanneer het plan wordt ontwikkeld, worden afspraken gemaakt met partijen over doorberekening van deze plankosten.
Participatie	Er is gekozen voor participatietrede raadplegen. Omwonenden krijgen o.a. de schets gepresenteerd en kunnen daarop input leveren. Wanneer wijzigingen bijdragen aan een beter plan en passen binnen budget en planning, worden deze meegenomen. Een snelle realisatie staat voorop, om mensen die nu geen woning hebben of in een onwenselijke woonsituatie leven, te kunnen helpen.

3.A.3	Herontwikkeling Centrum
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk "Vitaal Centrum Duiven (VCD)".
Toelichting	In 2023 is een integraal schetsontwerp opgesteld met daarin de plannen van Woonzorg Nederland en WP Retail (fase 4). Aangezien het schetsontwerp op onderdelen afwijkt van de in 2022 vastgestelde kaders wordt dit in Q2/3 aan de raad voorgelegd. De bouw van IKC is gestart. Oplevering vindt naar verwachting plaats in 20 december 2024. Na de kerstvakantie zullen de leerlingen beginnen in het nieuwe schoolgebouw. Bestemmingsplan Droopad is vastgesteld maar nog niet onherroepelijk. Met de voorbereiding van het ontwikkelproces is al wel begonnen. Binnenkort wordt er een tenderprocedure gestart voor de selectie van de ontwikkelende partij.
Risico's	Voor de plannen van Droopad en VCD fase 4 vormen de planologische procedures een risico voor de termijn waarbinnen ontwikkeling kan plaatsvinden.
Planning	De planning voor vitaal centrum loopt door tot en met 2028.
Financiën	De huidige stand van zaken voor de diverse deellocaties worden verwerkt in een geactualiseerde grondexploitatie VCD en vastgesteld bij de Jaarrekening 2023. Bij het voorleggen van de nieuwe kaders voor VCD fase 4 wordt tegelijkertijd een financiële doorrekening aangeboden.
Participatie	Voorafgaand aan de benodigde ruimtelijke procedures worden per deelplan participatie- en communicatieplannen opgesteld. Uitgangspunt is het collegebesluit waarin is vastgelegd dat voor alle deellocaties op trede 1 en 2 wordt geparticipeerd (informer en raadplegen). Voor de openbare ruimte op het Remigiusplein geldt trede 3 (adviseren).

B. Gezonde, sociale en veilige leefomgeving

3.B.1	Transitie naar een definitief omgevingsplan
Doel	Een definitief omgevingsplan waarin alle gemeentelijke verordeningen, regels voor de fysieke leefomgeving en bestemmingsplan zijn opgenomen.

3.B.1	Transitie naar een definitief omgevingsplan
Toelichting	Met de komst van de Omgevingswet zijn alle ruimtelijk relevante regels (regels voor de fysieke leefomgeving) opgenomen in één tijdelijk omgevingsplan. Op dit moment zijn deze “losse” ruimtelijke regels, zoals bestemmingsplannen, verordeningen etc nog op zichzelf staand, maar het doel is dat de losse onderdelen in één definitief omgevingsplan hun plek krijgen.
Risico's	Intern: ambtelijke capaciteit; extern: digitaal systeem (DSO)
Planning	Definitief omgevingsplan inclusief een digitaal (landelijk werkend) systeem 2031
Financiën	Tot en met 2025 dekt het budget vanuit de gemeentebegroting en de extra middelen die vanuit het rijk komen de noodzakelijk uitgaven. Daarna zal er extra budget beschikbaar moeten komen.
Participatie	Kennisgevingsplicht en motiveringsplicht

C: Vitale Economie

3.C.1	Uitbreiding bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete
Doel	Twee omgevingsplannen opstellen, in procedure brengen en laten vaststellen door college en gemeenteraad. En een uitgiftestrategie ontwikkelen en uit te voeren. Het gaat om de omgevingsplannen voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete met respectievelijk Centerpoort-Noord 2 en Graafstaete 2. Verder duurzaamheidsuitgangspunten en -doelstellingen bepalen en in uitvoering brengen. De inwerkingtreding van de Omgevingswet was uitgesteld tot 1 januari 2024. Derhalve is voor Graafstaete 2 niet langer gewerkt aan een omgevingsplan, maar is hiervoor een (ontwerp van een) bestemmingsplan opgesteld. Dit kan in Q2 2024 worden vastgesteld door de gemeenteraad. Voor Centerpoort-Noord 2 wordt een omgevingsplan opgesteld.
Toelichting	Door de economische groei van de afgelopen jaren zijn er in Duiven nagenoeg geen bedrijfskavels meer beschikbaar voor uitgifte. Het ontwikkelen van bedrijventerreinen is voor Duiven een belangrijk onderdeel van het economisch vestigingsbeleid. Met name vanwege de uitstekende ligging langs de economisch aantrekkelijke A12/A15-as. Hierdoor is Duiven een gewilde vestigingsplaats voor ondernemers uit de regio, maar ook voor ondernemers die een binding hebben met Duiven. De bedrijventerreinen zijn van groot belang voor verdere economische ontwikkeling en leveren veel banen op.
Risico's	Risicomanagement is een dynamisch proces dat per projectfase verschilt. We benoemen risico's per fase en treffen waar nodig beheersmaatregelen.

3.C.1	Uitbreiding bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete
Planning	Ten aanzien van Centerpoort-Noord 2 wordt de volgende planning gehanteerd: • Tender aanbesteding – afgerond in 2023 • Participatie Q4 2023 – Q1 en Q 2 2024 • Opstellen omgevingsplan Q1 – Q2 2024 • Start procedure omgevingsplan Q3 2024 • Vaststelling omgevingsplan door gemeenteraad – Q4 2024 Ten aanzien van Graafstaete 2 wordt deze planning gehanteerd: • Participatie – afgerond in 2023 • Opstellen bestemmingsplan – afgerond in 2023 • Start procedure bestemmingsplan - Q4 2023 • Vaststelling bestemmingsplan door gemeenteraad – Q2 2024
Financiën	De gemeenteraad heeft op 10 maart 2022 een krediet van € 5.760.000 beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden voor Centerpoort-Noord 2. Een voorbereidingskrediet van € 150.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een omgevingsplan voor Centerpoort-Noord 2. En een voorbereidingskrediet van € 150.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een bestemmingsplan voor Graafstaete 2. Bij de najaarsnota 2023 is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld voor proefsleuvenonderzoek archeologie op Graafstaete 2 en Centerpoort-Noord 2 en advisering over het decentraal energienetwerk op Centerpoort-Noord 2
Participatie	Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Met participatie bedoelt de Omgevingswet 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen'. Er is gekozen om belanghebbenden te informeren en te raadplegen (op de participatieladder is dit trede 2).

3.C.2	Liemerse Ambassade
Doel	Optimale regionale samenwerking tussen de Liemerse gemeenten met onderwijs en ondernemers.
Toelichting	In het coalitieakkoord 2023-2026 staat dat samenwerking in de regio van groot belang is. De Liemerse Ambassade wordt gezien als belangrijke organisatie, waar de gemeente samenwerkt met bedrijfslevens en onderwijs. De gemeente ziet graag dat dit de komende jaren wordt geïntensiveerd, onder meer als uitkomst van de evaluatie van de Liemerse Economische Visie (LEV) 2020-2023. De Liemerse Ambassade gaat ook de komende jaren uitvoering geven aan het Actieplan LEV 2024-2026, samen met de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Doesburg en Montferland. Middelen worden onder meer ingezet voor het promoten van de logistiek en het project Kijk verder in de Liemers, ter promotie van het toerisme in onze regio. Daarnaast is de Liemerse Ambassade betrokken bij een verkenning van de landbouw in de Liemers met de opstelling van een gebiedsagenda en mogelijke oprichting van een landbouwnetwerk, samen met gemeenten, LTO Noord/Liemers-Montferland en Waterschap Rijn en IJssel. En betrokken bij het LEADER-programma 2023-2027 voor de vijf Liemerse gemeenten, gericht op de ontwikkeling van de 'landelijke' delen van de Liemers. Verwacht wordt dat projecten vanaf 1 mei 2024 kunnen worden ingediend.

3.C.2	Liemerse Ambassade
Risico's	De Liemerse Ambassade geeft ook komende jaren uitvoering aan de Liemerse Economische Visie 2024-2026. Uit de evaluatie in 2023 is gebleken dat extra inspanningen nodig zijn om ondernemers en onderwijs beter aan te haken om de gezamenlijke doelstellingen te halen.
Planning	De evaluatie van de Liemerse Economische Visie 2020-2023 heeft geleid tot een Actieplan voor de periode 2024-2026. De Liemerse Ambassade werkt dit actieplan in Q2 2024 uit tot een concreet Plan van Aanpak voor de periode tot en met 2026.
Financiën	In de programmabegroting staat voor de Liemerse Ambassade voor 2024 en verder een bedrag van jaarlijks € 25.000 opgenomen. Voor uitvoering van de Liemerse Economische Visie 2024-2026 staat een bedrag opgenomen van jaarlijks € 31.000. Daarnaast resteren beperkte middelen over de periode 2020-2023.
Participatie	Projecten die door de Liemerse Ambassade worden opgepakt, komen veelal vanuit de samenleving en er wordt in gezamenlijkheid uitvoering aan gegeven. Zoals het promoten van logistiek en vrijetijdseconomie, maar ook het LEADER-programma en de verkenning van de landbouw.

D: Bereikbaarheid

3.D.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeenschap van Duiven.
Toelichting	Begin 2025 wordt het Tracébesluit ViA15 naar verwachting onherroepelijk en kan de (fysieke) voorbereiding van de realisatie van het project ViA15 weer opgepakt. De gemeente blijft inzetten op een proactieve en constructieve grondhouding. Samen met regiopartners en de Stichting BOG A15 blijft de gemeente zich richten en in samenwerking met Rijkswaterstaat, aannemersconsortium GelreGroen en andere opdrachtnemers hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders.
Risico's	De definitieve uitkomst van de beroepsprocedure tegen het Tracébesluit volgt naar verwachting Q1 2025. De uitslag kan gevolgen hebben voor de planning van Rijkswaterstaat en GelreGroen. Wanneer de planning en/of realisatie van het infraproject uitloopt dan heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen.
Planning	De gemeentelijke inzet loopt minimaal totdat de A15/A12 wordt opgeleverd. De planning voor de openstelling loopt steeds verder uit. Naar verwachting blijft in elk geval de komende begrotingsperiode ambtelijke inzet nodig in het kader van de nazorg en afronding van het Project ViA15 richting de gemeente over bijvoorbeeld het onderliggende wegennet. Zodra het Tracébesluit onherroepelijk is moeten we dit vertalen in een Omgevingsplan. In 2025-2026 hopen we het afstemmingstraject tussen de verschillende landschapsplannen af te ronden. Dit traject houdt een gebiedsproces met de verschillende stakeholders waaronder bewoners en de aanplant van extra omgevingsmaatregelen in.

3.D.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Financiën	Het college blijft een extra kredietaanvraag ten behoeve van vervangende inhuur bij onder andere de afdeling Realisatie & Beheer niet uitsluiten mocht blijken dat de gelden uit de voorziening en bestemmingsreserve onvoldoende zijn.
Participatie	De gemeente is regelmatig met de Stichting Bewonersoverleg Groessen A15 in gesprek, hierin zijn alle kernen en buurtschappen langs het tracé verenigd. De participatieladder wordt naar gelang de situatie ingezet.

E: Klaar voor de toekomst

3.E.1	Duurzaamheid
Doel	Doelstellingen per programmalijn zijn: • Energietransitie: 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. • Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. • Circulariteit: 100% circulair in 2050
Toelichting	Het programma Duurzaamheid bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen ontwikkelen we een integrale aanpak voor bedrijven(terreinen).
Risico's	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen gezet worden richting de programmadoelstellingen. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat met name landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Daarnaast is het een risico dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan. Tot slot is netcongestie een issue dat een (realisatie) risico vormt voor projecten met betrekking tot onder andere grootschalige opwek, elektrificatie van zowel bedrijfsprocessen als – transport, aardgasvrij.

3.E.1	Duurzaamheid
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering. Belangrijke actiepunten voor 2024: • Energietransitie: ◦ Res 2.0 ◦ Herijken capaciteitsraming ◦ Ontwerpen monitoringsdashboard voor het programma ◦ Wijkuitvoeringsplan de Vergert door ontwikkelen ◦ Ruimtelijke inpassing zonneparken rondom InnoFase en de doorontwikkeling van de Smart Energy Hub InnoFase ◦ Vervolg aanpak energie armoede • Circulariteit: ◦ Verduurzamen verenigingen & -evenementen ◦ Circulair inkoopbeleid ◦ Implementatie CROW monitor • Klimaatadaptatie: ◦ Beleidsontwikkeling Biodiversiteit ◦ Implementatie Landelijke Maatlat Klimaatadaptatie ◦ Opstellen en uitvoeren subsidieregeling Klimaatadaptatie ◦ Klimaatadaptief maken van o.a. Eilandplein en Liemers Plein • Bedrijventerreinen Opstellen Plan van Aanpak voor de verduurzamingsopgave op de bedrijventerreinen in de A-12 zone (incl. netcongestie en laadinfra voor zover dit binnen onze cirkel van controle of-invloed ligt).
Financiën	Voor het de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft uw raad in totaal en structureel ca € 140.000 procesgeld beschikbaar gesteld (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit heeft uw raad ca € 28.000 procesgeld beschikbaar gesteld tot en met 2025 (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is totaal € 1.042.510 ter beschikking gesteld t/m 2027.
Participatie	De gemeente kan de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het 'hart' van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform 'Samen1Nergie' en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werkt de gemeente met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereidt de gemeente samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en haalt de gemeente nieuwe ideeën op en heeft de gemeente een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

3.4 Wensen/Keuzemogelijkheden

3.4.1 Herinrichting Eilandplein

Tijdens het participatietraject van herinrichting van het Eilandplein is door de bewoners aangegeven dat het wenselijk is om het projectgebied te vergroten. Dit omdat het kruispunt Vlielandlaan-Rottumstraat als onoverzichtelijk wordt ervaren en de school de speeltuin gebruikt als verlengstuk van het schoolplein.

Daarbij sluit het uitbreiden van het projectgebied aan bij de gemeentelijke beleidsdoelen Blijfwijk, Boss (Bewegen, Ontmoeten Sport en Spel) en Mobiliteit.

Het uitbreiden van het projectgebied betekent dat er een extra investering dient te worden gedaan in de openbare ruimte (met name groen) voor een bedrag van € 500.000. Een deel van de kosten, € 350.000, kunnen naar verwachting worden gedekt uit een subsidie van de Provincie.

Voor het overige deel van € 150.000 zal een krediet beschikbaar moeten worden gesteld. De kapitaallasten hiervoor bedragen € 8.000 per jaar. Daarnaast zal er voor het extra onderhoud van het openbaar groen in de eerste 3 jaren (vanaf 2025) een bedrag van € 20.000 per jaar nodig zijn.

Gezien de financiële situatie raden we het honoreren van deze wens af. Mocht de wens toch worden gehonoreerd dan zal er een aanvullende keuze uit de bezuinigingsmaatregelen moeten volgen.

3.4.2 Extra capaciteit riolering

Op dit moment huren we capaciteit in om werkzaamheden op het gebied van riool uit te voeren. De werkzaamheden zijn van permanente aard zoals het oplossen en afhandelen van rioolverstoppen, toezicht houden op renovatie werkzaamheden, dagelijks beheer en onderhoud van het rioolsysteem, signaleren van problemen en verbeterpunten in het rioolsysteem, oplossen van calamiteiten en het aansturen van diverse uitvoeringspartijen. Omdat op de langere termijn inhuren duurder is en de kennis niet in de organisatie blijft moeten we extra capaciteit in de organisatie gaan borgen. De kosten hiervoor bedragen € 80.000 per jaar en worden gedekt uit de voorziening riolering. 2/3 van de kosten komen volgens de verdeelsleutel ten laste van de gemeente Duiven. De kosten worden verrekend in het rioolrecht.

Al jaren is er sprake van een onderbezetting op het gebied van riolering. Hierdoor kunnen de taken niet voldoende worden uitgevoerd. Tot heden heeft dit nog niet tot grote problemen geleid maar we zien nu dat we met alle nieuwe ontwikkelingen in de woningbouw en het complexer worden van het werkveld en ouder wordende arealen dat we de taken niet meer voldoende kunnen uitvoeren. Om toekomstbestendig en robuust de taken uit te kunnen voeren dient er 1 fte aangevuld te worden op de huidige bezetting. Dit blijkt ook uit de formatiescan van rioned. Volgens die berekening is minimaal 3 FTE noodzakelijk indien we maximaal regisserend werken. Indien we meer in eigen beheer uitvoeren hebben we maximaal 5 FTE nodig. De huidige bezetting is 2 FTE. Deze extra kosten worden gedekt uit de voorziening riolering. De kosten bedragen € 80.000 per jaar. 2/3 van de kosten komen volgens de verdeelsleutel ten laste van de gemeente Duiven. De kosten worden verrekend in het rioolrecht.

3.5 Wat gaat het kosten?

Saldi 2024-2028 programma Omgeving

Nieuwe activiteiten	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo voor de Voorjaarsnota					
Speerpunten:					

3.A.1 Versnellen woningbouw/ uitvoeren woonvisie	10.000	10.000	110.000	310.000	310.000
3.A.2 Flexwonen Biezenkampen					
3.A.3 Herontwikkeling Centrum					
3.B.1 Transitie naar omgevingsplan					
3.C.1 Uitbreiden CPN en Graafstaete					
3.C.2 Liemerse ambassade					
3.D.1 Doortrekken A15					
3.E.1 Duurzaamheid					
Totaal speerpunten	10.000	10.000	110.000	310.000	310.000
Wensen/Keuzes:					
3.4.1 Herinrichting Eilandplein		0	0	0	0
3.4.2 Extra capaciteit riolering	0	0	0	0	0
Totaal wensen/keuzes	0	0	0	0	0
Autonome ontwikkelingen:					
3.5.1.1 Aanbesteding openbare verlichting	5.000				
3.5.1.2 Natuurinclusieve ontwikkeling gebied Duiven/Westervoort	18.000				
3.5.1.3 Dwangsom Awb	-14.100				
Investeringskredieten:					
3.5.a.1 Voetgangersbrug de Esdoorn		0	0	0	0
Totaal autonome ontwikkelingen	8.900	0	0	0	0
Saldo na voorjaarsnota 2024	18.900	10.000	110.000	310.000	310.000

Bedragen in €

3.5.1 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2024 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2024, ook de structurele kostenontwikkelingen.

3.5.1.1 Aanbesteding onderhoud openbare verlichting.

Het contract voor het onderhoud op de openbare verlichting loopt dit jaar af. De 3 Liemerse gemeenten gaan gezamenlijk de aanbesteding uitvoeren. De kosten voor de aanbesteding voor de gemeente Duiven bedraagt € 5.000 incidenteel.

3.5.1.2 Vervolgproces Natuurinclusieve ontwikkeling gebied tussen Duiven en Westervoort

Op 18 april 2023 heeft de raad de startnotitie natuurinclusieve ontwikkeling tussengebied Duiven-Westervoort vastgesteld. Ook de raad van Westervoort heeft dat gedaan. Daarmee hebben beide gemeenten opdracht gegeven voor het opstellen van een zg. koersdocument waarin de kaders worden geschetst voor verdere ontwikkeling van het gebied.

In de startnotitie is een aantal specifieke opgaven voor het gebied genoemd: de ontwikkeling van een groenblauw raamwerk, de landbouwtransitie, recreatiemogelijkheden, de ontwikkeling van een sportpark van 10-15 ha. (nodig voor verplaatsing van sportvelden uit Westervoort en mogelijk kansen vanuit Duiven) en tenslotte een eventuele, in omvang beperkte, woonfunctie.

Voor dit proces is bij de Najaarsnota 2023 eenmalig een bedrag van € 30.000 beschikbaar gesteld. De door externen uit te voeren werkzaamheden zijn eind 2023 gestart en lopen door tot medio 2024. Hiervoor dient het restant budget van € 18.000 te worden overgeheveld naar 2024.

3.5.1.3 Dwangsom AWB (Algemene wet bestuursrecht)

In het kader van de Algemene wet bestuursrecht is er een dwangsom opgelegd en ontvangen. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 14.100.

3.5.a Investeringskredieten

3.5.a.1 Vervangen houten voetgangersbrug B6 de Esdoorn

Van het brugdek van de houten voetgangersbrug B6 ter hoogte van de Esdoorn in Duiven is een dekplank afgebroken. Nader onderzoek gaf aan dat de veroudering van dek en brug verder is dan bleek bij de inspectie van voorjaar 2023. Ook gaf dit onderzoek aan dat na herstel van het dek de brug nog veilig kan worden gebruikt voor voetgangers en fietsers, maar dat vervanging in 2025 of uiterlijk 2028 nodig is. Vervanging van gehele brug stond gepland in 2030. Voorgaande is de aanleiding om de vervanging naar voren te halen. Hiervoor dient een krediet van € 80.000 beschikbaar te worden gesteld. De kapitaallasten bedragen vanaf 2025 € 5.667 per jaar. Gezien de financiële situatie raden we het honoreren van deze wens af. Mocht de wens toch worden gehonoreerd dan zal er een aanvullende keuze uit de bezuinigingsmaatregelen moeten volgen.

Totalen

In deze Voorjaarsnota worden een groot aantal zaken genoemd met financiële gevolgen. In meerjarenperspectief geven de aanpassingen het volgende beeld:

Nieuwe activiteiten	2024	2025	2026	2027	2028
Programma 1 Bestuur					
Speerpunten					
Digitale veiligheid					
Uitvoering geven aan participatie		75.000	75.000		
Verbeteren van de schriftelijke dienstverlening					
Integraal werken					
Implementatie Wet Open Overheid					
Cyberveiligheid eigen organisatie					
Wensen/Keuzemogelijkheden					
Structureel verruimen openingstijden					
Verbeteren toegang gemeentehuis					
Vervolg toekomstvisie RID (groeimodel)	280.312	458.151	481.759	506.311	531.845
Vervolg toekomstvisie RID (minimale variant)					
Artificial Intelligence					
Bestuursadviseurs		90.000	45.000		
Uitvoering motie kinderraad/ uitvoeringsbudget kinderburgemeester					
Begroting 1Stroom 2025-2028 (nieuwe wensen totaal 460k)		173.880	173.880	173.880	173.880
Autonome ontwikkelingen:					
Blaashal	-45.000				
Onderzoekskosten bestuurskracht	36.053				
Schatkistrente	-320.000	-100.000			
Rente grondexploitatie	70.638				
Dierentehuis Arnhem en omstreken	21.000	36.000	36.000	36.000	36.000
Toeristenbelasting	48.865				
OZB niet woningen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Participatiebudgetten	-7.500				
Stelpost prijsstijgingen (komt te vervallen)					
Verkoop overige gronden	-45.930				
Gevolgen Voorjaarsnota Rijk	-144.000	357.000	-268.000	-143.000	-186.000
Gevolgen Voorjaarsnota Rijk - eenmalige kostenpost gemeenten 2025		800.000			
Begroting 1Stroom 2025-2028		1.017.422	818.134	1.235.637	1.897.638
Taakstelling gemeenschappelijke regelingen		500.000			
Programma 2 Maatschappij					
Speerpunten					
Poort voor de poort					
Wensen/Keuzemogelijkheden					
Kunstgrasveld Groessen			0	0	0
Kunstwerk! bibliotheek Liemers	94.611	94.611	94.611	94.611	94.611
Budget SHO		47.000	47.000		
Projectleider Blijfwijk		25.000			
Accommodatiebeleid		46.000			
Realisatie hangplekken		0			
Procesmanager Sociaal Domein	44.100	88.200	88.200		

Autonome ontwikkelingen:					
Wmo maatwerkvoorzieningen	1.000.000	1.232.000	1.422.000	1.615.000	1.810.000
Structurele indexering	325.000	325.000	325.000	325.000	325.000
Afboeken stelpost prijsstijging	-325.000	-325.000	-325.000	-322.000	-322.000
Jeugdzorg individuele voorzieningen	1.576.000	2.010.000	2.010.000	2.010.000	2.010.000
structurele indexering	538.000	538.000	538.000	538.000	538.000
Afboeken stelpost prijsstijging	-97.000	-93.000	-33.000	0	0
Kostenstijging RSD	304.845	pm	pm	pm	pm
Aanstellen Wmo-consulenten	13.251	26.502	26.502	26.502	26.502
Nieuwe aanvragen AVHO	4.096	8.192	8.192	8.192	8.192
Onderwijsachterstandenbeleid OAB	506.704	506.704	506.704		
Rijksuitkering OAB	-506.704	-506.704	-506.704		
SPUK Wet Inburgering	-520.891				
Inburgeringskosten	520.891				
Doelgroepenvervoer	-224.000	-264.000			
Plusbus	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000
GRHVOL	-220.000				
80 jaar vrijheid	10.000	0	0	0	0
Cultuur- en Erfgoedpact	0	0	0	0	0
Onderhoud openbaar groen	205.000	205.000	205.000	205.000	205.000
Participatiebudgetten	-37.500				
Renovatieveld MHC Westerduiven		16.000			
Subsidie versterken bibliotheekvoorziening	92.000				
SPUK lokale bibliotheekvoorziening	-92.000				
Twee noodlokale IKC Remigius	61.216	21.250			
Herziening IHP	70.000				
Gymonderwijs	97.500	97.500	97.500	97.500	97.500
Aanbesteding openbaar onderhoud groen	25.000	-25.000			
Programma 3 Omgeving					
Speerpunten					
Advisering Woonvisie/ Uitvoering Huisvestingsverordening	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Doorpakken woningbouw			100.000	300.000	300.000
Flexwoningen Biezenkampen					
A15					
Herontwikkeling Centrum					
Uitbreiding CPN en Graafstaete					
Duurzaamheid					
Liemerse ambassade					
Transitie naar een definitief omgevingsplan					
Wensen/Keuzemogelijkheden					
Herinrichting Eilandplein - investering openbare ruimte		0	0	0	0
Herinrichting Eilandplein - extra tijdelijk onderhoud groen		0	0	0	
Extra capaciteit riolering	80.000	160.000	160.000	160.000	160.000
Dekking voorziening riolering	-80.000	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
Krediet: brug de Esdoorn		0	0	0	0
Autonome ontwikkelingen:					
Aanbesteding openbare verlichting	5.000				
Zwerfafval (vervallen)	0				

Natuurinclusieve ontwikkeling Duiven-Westervoort	18.000				
Natuurinclusieve ontwikkeling Duiven-Westervoort (bestemmingsvoorstel)	0				
Maaien bermen en sloten (vervallen)					
Dwangsom AWB	-14.100				
Totaal Voorjaarsnota 2024	3.345.457	7.457.708	5.942.778	6.683.633	7.523.168

Bedragen in €

In de begroting 2024-2027 hebben we de verwachte resultaten voor de komende jaren aangegeven. Er is een aantal raadsbesluiten genomen met structurele gevolgen die daar nog niet in waren verwerkt. Alle raadsbesluiten tot en met 23 april 2024 zijn verwerkt.

	2024	2025	2026	2027	2028
MJB	-617.119	1.364.196	-1.790.305	-2.789.871	-2.718.946
Oplossingen:					
OZB inflatiestijging	270.284	549.284	798.284	1.030.284	1.030.284
Herijken (vervangings-)investeringen	305.000				
BCF	200.000				
Amendement 't Hoge Veld	-65.000				
Najaarsnota (incl Septembercirculaire 2023)	222.267	384.400	-7.617	543.232	543.232
Leges ivm Omgevingswet	-95.350	-95.350	-95.350	-95.350	-95.350
Decembercirculaire 2023	-782.026				
Saldo voor Voorjaarsnota 2024	-561.944	2.202.530	-1.094.988	-1.311.705	-1.240.780

Het totaalbeeld na deze Voorjaarsnota ziet er dan als volgt uit:

	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo voor Voorjaarsnota	-561.944	2.202.530	-1.094.988	-1.311.705	-1.240.780
Nieuwe beleidswensen 2024-2028					
Programma 1	155.562	-3.357.453	-1.311.773	-1.758.828	-2.403.363
Programma 2	-3.482.119	-4.090.255	-4.521.005	-4.614.805	-4.809.805
Programma 3	-18.900	-10.000	-110.000	-310.000	-310.000
Saldo bij honoreren alle wensen	-3.907.401	-5.255.178	-7.037.766	-7.995.338	-8.763.948

Bedragen in €

In alle jaren ontstaat een begrotingstekort. Dat wordt veroorzaakt door de enorme loon- en prijsstijgingen en de te lage compensatie vanuit het Rijk. In het financieel overzicht vooraan deze Voorjaarsnota worden de uitkomsten van het project "Duiven financieel gezond 2026" benoemd. Met de hieruit voortkomende bezuinigingsvoorstellen wordt geprobeerd de begroting voor 2025 sluitend te maken. Bovendien levert dit project ook al een bijdrage aan het meerjarig sluitend maken van de begroting.

Bijlage 1: Voorstellen "Financieel gezond 2026"

In de afgelopen maanden is er al gezocht naar mogelijkheden om de dreigende begrotingstekorten in de komende jaren op te lossen. Deze actie heeft een lijst aan mogelijke bezuinigingen opgeleverd. De voorstellen zijn vervolgens ingedeeld in 3 categorieën. In categorie A zijn de voorstellen opgenomen waarover het college een positief advies afgeeft. Het betreft hier veelal boekhoudkundige maatregelen maar ook leermomenten uit de recente jaarrekening. Budgetten die al enige jaren niet volledig worden gebruikt kunnen gedeeltelijk worden afgeraamd. In categorie B zijn de voorstellen opgenomen waar het college de keuze laat aan de gemeenteraad. Dit betreft keuzes waar moet worden bepaald hoe de pijn kan worden verdeeld over alle onderdelen van de samenleving. In categorie C zijn maatregelen opgenomen die grote risico's met zich meebrengen en mogelijk voor afbreuk in de samenleving kunnen zorgen.

Onderstaand per programma de voorgestelde maatregelen met daarachter de categorie waar deze op is ingedeeld.

Overzicht bezuinigingen programma 1 Duiven	2025	2026	2027	2028	Cat
Invoeren hondenbelasting	143.000	155.000	155.000	155.000	B
Invoeren reclamebelasting	100.000	110.000	110.000	110.000	B
Invoeren precariobelasting	60.000	65.000	65.000	65.000	C
Verhogen tarieven OZB woningen & niet-woningen met 5% boven inflatie (of ander %)	320.000	320.000	320.000	320.000	A
Kostendekkende tarieven Lijkbezorgingsrechten	134.168	134.168	134.168	134.168	C
Kostendekkende tarieven Marktgelden	40.416	40.416	40.416	40.416	C
Afschaffen markt	pm	pm	pm	pm	B
Verlagen budget publicaties gemeentebld in huis-aan-huisblad	10.000	10.000	10.000	10.000	A
Taakstelling brandweer (VGGM)	31.150	31.150	31.150	31.150	A
Taakstelling contributie VNG 3%	1.290	1.290	1.290	1.290	B
Afschaffen eigen budget kinderburgemeester	5.000	5.000	5.000	5.000	B
Representatiekosten bestuur verlagen met 20%	6.000	6.000	6.000	6.000	A
Budget representatiekosten college verlagen	5.500	5.500	5.500	5.500	A
Scherper ramen budget reisdocumenten & rijbewijzen (6014)	15.000	15.000	15.000	15.000	A
Scherper ramen budget aankoop en onderhoud meubilair (1stroom)	6.300	6.300	6.300	6.300	A
Scherper ramen automatiseringsbenodigdheden (1stroom)	6.300	6.300	6.300	6.300	A
Investeringskrediet vervanging bureaustoelen verlagen (1stroom)	0	3.150	3.150	3.150	A
Voorziening pensioenen oud-wethouders	70.000	70.000	70.000	70.000	A
Jaarlijks terugkerende ruimte onder plafond BTW compensatiefonds	400.000	400.000	400.000	400.000	A
Vermindering bijdrage aan voorziening dubieuze debiteuren	8.700	8.700	8.700	8.700	A
Groeiontwikkeling gemeentefonds meenemen	pm	pm	pm	pm	A
Inzet algemene reserve (AR) conform nieuwe spelregels	400.000	pm	pm	pm	A
Inzet beklemd deel AR conform nieuwe spelregels	1.220.000	pm	pm	pm	A
Leereffecten Jaarrekening 2023	pm	pm	pm	pm	A
Totaal bezuinigingen programma 1	2.982.824	1.392.974	1.392.974	1.392.974	

Overzicht bezuinigingen programma 2 Duiven	2025	2026	2027	2028	Cat
--	------	------	------	------	-----

Subsidie MDT aan te vragen voor 3 jaar	14.000	14.000	14.000	0	B
Onderbenutting budget positieve gezondheid inzetten	30.000	30.000	30.000	0	A
Leges gehandicaptenparkeerkaart invoeren (zie ook prgr 1)	12.517	12.517	12.517	12.517	B
Subsidie Plusbus stoppen (leidt tot extra kosten elders)	59.250	59.250	59.250	59.250	C
Afschaffen gemeentelijke bijdrage aan gemeentepolis	175.000	175.000	175.000	175.000	A
Afschaffen Gelrepas	149.721	149.721	149.721	149.721	C
5% bezuinigen op subsidies aan homestart, buurtgezinnen etc	5.800	5.800	5.800	5.800	C
Extra inzet specialistische ondersteuner	185.000	185.000	185.000	185.000	A
Budget leerlingprognose schrappen	5.000	5.000	5.000	5.000	A
Subsidie leerlingbegeleiding verlagen	20.000	20.000	20.000	20.000	A
Structurele versterking schoolmaatschappelijk werk	200.000	200.000	200.000	200.000	A
10% verminderen subsidies kleine organisaties	2.000	2.000	2.000	2.000	C
Inkrimpen budget huiselijk geweld kindermishandeling met 3%	4.410	4.410	4.410	4.410	C
5% afbouw lokale maatwerk jeugdgezondheidszorg	10.250	10.250	10.250	10.250	A
Verlagen budget vrijwilligersdag	4.000	4.000	4.000	4.000	A
Verlagen budget mantelzorgcompliment	20.000	20.000	20.000	20.000	A
Verlagen subsidie aan vrijwilligersorganisaties (1)	1.021	1.021	1.021	1.021	C
Verlagen budget eenzaamheid	10.000	10.000	10.000	10.000	C
Toekenningen professionele voorliggende voorzieningen met 5% verlagen	68.227	68.227	68.227	68.227	C
Budget jeugd- en jongerenwerk schrappen	75.000	75.000	75.000	75.000	C
Toekenningen sociaal domein (MEE, Liemoso etc.) 5% verlagen	5.800	5.800	5.800	5.800	A
Subsidie Raad sociaal domein verlagen	1.000	1.000	1.000	1.000	A
Afschaffen innovatiewerkplaats	93.000	93.000	93.000	93.000	C
Verlagen budget clientondersteuning	15.000	15.000	15.000	15.000	A
Verlagen innovatiebudget	50.000	50.000	50.000	50.000	A
Verlagen budget vrijwilligerscentrale	61.000	61.000	61.000	61.000	B
Verlagen subsidie MEE	30.000				B
Onderbesteding jeugd en jongerenwerk	25.000	25.000	25.000	25.000	A
Niet verlengen huishoudelijke toelage	20.000	20.000	20.000	20.000	B
Verlagen budget beschermd thuis	117.000	117.000	117.000	117.000	B
Leereffecten jaarrekening 2023	pm	pm	pm	pm	
Totaal bezuinigingen programma 2	1.468.996	1.438.996	1.438.996	1.394.996	

Overzicht bezuinigingen programma 3 Duiven	2025	2026	2027	2028	Cat
6015 Straatnamen en huisnummers	2.000	2.000	2.000	2.000	A
6063 Gladheidsbestrijding	10.000	10.000	10.000	10.000	A
6223 Ongediertebestrijding	1.000	1.000	1.000	1.000	A
6067 Verkeersmaatregelen	10.000	10.000	10.000	10.000	B
6057 APV	7.500	7.500	7.500	7.500	B
6081 Markten	2.200	2.200	2.200	2.200	A
6219 Milieuonderzoek bodem	1.000	1.000	1.000	1.000	B
6239 Omgevingsvergunning	2.500	2.500	2.500	2.500	A
6083 Bedrijvigheid	7.500	7.500	7.500	7.500	B
6086 Vrijetijdseconomie	7.250	7.250	7.250	7.250	B
6106 Algemeen sportbeleid	1.103	1.103	1.103	1.103	B

6108 Stimulering sport	17.397	17.397	17.397	17.397	B
6120 Amateurkunst subsidies	7.500	7.500	7.500	7.500	B
6125 Overige culturele activiteiten	6.500	6.500	6.500	6.500	B
6126 Overige vormings en ontwikkelingswerk	9.250	9.250	9.250	9.250	B
6138 Monumenten			10.000	10.000	B
6283 Liemerse uitdaging	10.000	10.000	10.000	10.000	B
6298 Actief verbinden	20.000	20.000	20.000	20.000	B
6061 Bewegwijzering	4.500	4.500	4.500	4.500	A
6062 Civiele kunstwerken	0	7.000	0	0	B
6070 wegen	100.000	100.000	100.000	100.000	B
6064 Mobiliteitsplan	7.500	7.500	7.500	7.500	B
6143 Fonteininstallaties	22.000	22.000	22.000	22.000	B
6068 Verkeersregelinstallaties	15.000	15.000	15.000	15.000	B
6335 Klimaatadaptatie	11.824	0	0	0	B
6066 Reiniging openbaar gebied	0	5.000	10.000	10.000	B
6113 Sportpark de Nieuweling	4.000	4.000	4.000	4.000	A
6114 Sportpark Groessen	0	7.000	7.000	7.000	B
6115 Sportpark Loo	0	4.000	4.000	4.000	B
6116 Sportpark Westsingel	0	15.000	15.000	15.000	B
6145 Openbaar groen	0	50.000	50.000	50.000	B
6229 Landschapsbeleidsplan	4.000	11.000	11.000	11.000	B
6020 Eilandplein 304	18.000	36.000	36.000	36.000	B
6033 Spoorzone	3.500	6.300	6.300	6.300	B
6088 Openbaar onderwijs	-25.750	8.500	8.500	8.500	B
6090 Bijzonder basisonderwijs	0	12.500	25.000	25.000	B
6110 Gymzalen	3.000	6.000	6.000	6.000	B
6112 Triominos	68.666	104.666	104.666	104.666	C
6163 Wijkhuis van Droo	15.227	30.455	30.455	30.455	C
Burg v Dorth t Medlerstraat	53.167	53.167	53.167	53.167	B
Leereffecten jaarrekening 2023	pm	pm	pm	pm	
Totaal bezuinigingen programma 3	427.334	632.288	652.788	652.788	

Van alle programma's bij elkaar opgeteld levert dat onderstaand overzicht per categorie op:

	categorie	2025	2026	2027	2028
Positief advies college	A	3.271.200	1.654.350	1.654.350	1.624.350
Keuze aan de raad	B	821.048	966.774	987.274	973.274
Negatief advies college	C	786.906	843.134	843.134	843.134
Totaal overzicht bezuinigingen		4.879.154	3.464.258	3.484.758	3.440.758

Bijlage 2: Investeringskredieten

In deze rapportage worden een aantal investeringskredieten aangevraagd of gewijzigd. Dergelijke aanvragen of wijzigingen moeten volgens onze financiële verordening worden voorgelegd aan de raad. Voor grote investeringskredieten worden deze via een separaat raadsvoorstel ter besluitvorming voorgelegd. Uit pragmatische overwegingen hebben wij besloten in deze Voorjaarsnota een aantal kleinere aanvragen/wijzigingen te verzamelen. Deze zijn allen reeds in de programma's toegelicht. In deze bijlagen staan alle investeringskredieten uit deze rapportage vermeld. In de tweede kolom ziet u het (extra) investeringsbedrag en in de daaropvolgende jaren de kapitaallast. Het gaat om de volgende kredieten:

Investeringskredieten:	Investering	2025	2026	2027	2028
1.4.b Toegang gemeentehuis	13.000	780	780	780	780
2.4.a Kunstgrasveld Groessen	590.000		52.967	52.967	52.967
2.5.2.a Renovatie veld MHC Westerduiven	175.000	16.000			
3.4.14 Herinrichting Eilandplein	150.000	8.000	8.000	8.000	8.000
3.5.a.1 Brug de Esdoorn	80.000	5.667	5.667	5.667	5.667
Totaal	1.008.000	30.447	67.414	67.414	67.414

In deze bijlage staan alle investeringskredieten uit de meerjarenbegroting 2024-2027, de restant kredieten uit de jaarrekening 2023 en de aanvragen uit deze rapportage vermeld.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Restant kredieten jaarrekening 2023	16.218					
Begroting 2023-2026		3.693	1.959	1.970	1.365	
Kredietaanvraag:						
Toegang gemeentehuis		13				
Kunstgrasveld Groessen		590				
Renovatie veld MHC Westerduiven		175				
Herinrichting Eilandplein		150				
Brug de Esdoorn		80				
Totaal	16.218	4.701	1.959	1.970	1.365	

In € 1.000

Bijlage 3 Wensenlijst

In deze Voorjaarsnota staan een groot aantal wensen. Het college heeft hierin mede op basis van de financiële situatie al voorgesorteerd. Een aantal wensen wordt niet gehonoreerd en is ook niet in de totalen meegeteld. Onderstaand een totaaloverzicht van de wensen. De gehonoreerde wensen zijn vetgedrukt.

		2024	2025	2026	2027	2028
1.4 a	Structureel verruimen openingstijden		20.000	20.000	20.000	20.000
1.4 b	Verbeteren toegang gemeentehuis		780	780	780	780
1.4 c	Vervolg toekomstvisie RID (minimale variant)	280.312	458.151	481.759	506.311	531.845
1.4 e	Bestuursadviseurs		90.000	45.000		
1.4 f	Uitvoering motie kinderraad/ uitvoeringsbudget kinderburgemeester	12.500	5.000	5.000	5.000	5.000
1.4	Begroting 1Stroom 2025-2028 (nieuwe wensen)		173.880	173.880	173.880	173.880
2.4.a	Kunstgrasveld Groessen			52.967	52.967	52.967
2.4.b	Kunstwerk! bibliotheek Liemers	94.611	94.611	94.611	94.611	94.611
2.4.c	Budget SHO		47.000	47.000		
2.4.d	Projectleider Blijfwijk		25.000			
2.4.e	Accommodatiebeleid		46.000			
2.4.f	Realisatie hangplekken		50.000			
2.4.g	Procesmanager Sociaal Domein	44.100	88.200	88.200		
3.4.1	Herinrichting Eilandplein - investering openbare ruimte		8.000	8.000	8.000	8.000
3.4.1	Herinrichting Eilandplein - extra tijdelijk onderhoud groen		20.000	20.000	20.000	
3.4.2	Extra capaciteit riolering	80.000	160.000	160.000	160.000	160.000
3.4.2	Dekking voorziening riolering en tarieven	-80.000	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
3.5.a.1	Krediet: brug de Esdoorn		5.667	5.667	5.667	5.667

